

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an 5 fl. (6 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. 50 cr. (3 coroane).
Pentru România 15 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Statornicie în luptă — isbândă.

În sfârșit după multe jertfe și mari sbuciumări, în Creta se va face liniște și pace. Puterile europene sânt hotărâte a pune odată capăt stărilor miserabile din insulă, ori vrea, ori nu vrea Sultanul. Dacă Sultanul nu va vrea, oastea turcească va fi scoasă cu de-a sila și rânduială se va face și peste voea Sultanului, scutind și ocrotind populația creștină de tirania turcească.

Că puterile europene s'au hotărât la acest pas este o urmare a *dreptății cauzei* și a *statorniciei în luptă* a Cretenilor. Aceste două puternice cauze au de urmare liberarea Cretei și cnrmarea jugului tiranic, ce ținea încătușată nefericita insulă.

De mult, de când Creta a fost ocupată de Turci, nefericiții, dar' voinicoșii Cretani la diferite prilejuri 'și-au arătat nemulțumirea și au prins armele, ca să scuture un jug tiranic, o stăpânire care împingea la desnădejduire și la peire sigură populațiunea creștină. Turcii după modul lor de guvernare nu erau altceva, decât niște stăpâni cari *exploatau* (storceanu), pretindeau totul pentru ei; familia și averea creștină nu era scutită și deregătoriile nu dedeau scut cetățenilor turcești, dacă acestia erau creștini și închideau ochii la nedreptățile săvârșite asupra creștinilor.

Cretenii văzând aceste s'au împotrivit. Dacă cruzii stăpânitori îi tiranisau și în loc de drept aplicau forță față de ei, creștinii din Creta, oameni de soi mai nobil, decât *barbarii Turci veniți din pustele Asiei*, luau arma în mână și combăteau pe ținătorii puterii cu vitejie și curaj uimitor. Răscoalele Cretenilor sânt multe. Ele se reînnoiau de câte-ori se dădea prilej, așa că imboldul la luptă contra asupritorilor trecea ca o tradiție din tată în fiu și am pute zice, că desnădejduirea la Creteni nu era cunoscută. Ei se luptau basați pe *dreptatea cauzei lor* și în firmă încredințare, că această *causă dreaptă* mai curând ori mai târziu are să ajungă la isbândă.

Și nu s'au înșelat! În veacul nostru stările în Creta, ca în toate țările turcești sânt miserabile. Și azi sânt necă-

jiți în Constantinopol, că Creta aduce prea puțin venit împărăției. Pe Turci îi doare că nu pot stoarce mai multă dare de pe nefericiții oameni. Atâta și nimic mai mult. Cretenii la rîndul lor, cu energia înăscută, s'au răscolat de mai multe-ori și în acest veac. Cea din urmă a lor răscoală a fost semnalul războiului dintre Grecia și Turcia. Europa recunoscând în sfârșit ticăloșia și slăbiciunea Turcilor deoparte, dreptatea și energia veche a Cretenilor de altă parte, a luat în mână cauza Cretei și e pe cale a o deslega după-cum cere dreptatea, strigând Turcilor un strașnic — *Destul!*...

Eată așa stau lucrurile în Creta. Și dacă stăm și chibzuim bine lucrurile, vom băga de seamă, că între noi, cari stăm sub oblăduirea ungurească și între Creteni și oblădnirea turcească este mare asemănare.

Turcul în Creta și în alt loc ia cu sila din averea creștinilor de fi lasă săraci, la noi stăpânirea ia în numele legii făcute tot numai de Unguri, ia așa de te sărăcește văzând cu ochii.

Banii țerei în Turcia sânt numai ai Turcilor, deși sânt dați de creștini, la noi banii țerei sânt numai ai Maghiarilor, deși îi dăm și noi.

În Turcia este omul prigonit pentru lege, dacă nu e mahomedan (de legea turcească), la noi ești prigonit pentru naționalitate, dacă nu vrei să te faci Ungur: prigonirea e aceeași. Și multe alte asemănări afli, dacă cauți, dar' noi aci nu mai înșirăm altele.

E vorba, că ori-cât de năprasnici și tirani sânt Turcii, dacă un popor nu se dă cu una cu două, dacă ține cu tărie la neamul și legea sa, dacă are curaj, răbdare și statornicie în luptă, mai curând ori mai târziu cauza dreaptă a lui trebuie să învingă și ora libertății să sune.

Aci sânt pildă Cretenii. Și noi cari avem să luptăm cu Turcii noștri, trebuie să le urmăm pilda *în curaj, tăria și statornicia în luptă*. La noi nu e vremea, ca să luăm coasa și toporul, cum au trebuit să facă Cretenii; noi trebuie să luptăm acum pe calea legilor, pe terenul cultural, economic și cu armele păcii. În această luptă însă, ca și în cea cu armele de foc, să recere răbdurie și statornicie.

Greșelile, tiraniile și nedreptățile stăpânitorilor noștri es tot mai mult la iveală, tot mai mult sânt cunoscute în lumea mare, întocmai ca ale Turcilor. Fruntașii noștri se îngrijesc, ca să fie ele cunoscute și totodată să se cunoască și dreptatea cauzei noastre. Dela noi se cere să *avem în luptă, cum au avut Cretenii, curaj, tărie și statornicie*.

Dacă vom fi înarmați până în capăt cu aceste arme, isbânda a noastră va fi. În lupta pașnică mai mult, ca în ori-și-ce luptă tăria și statornicia înseamnă isbândă sigură.

Șovinism scârbos. Cât de mult se sbat Ungurii împotriva manifestului ce M. Sa a adresat „cătră *popoarele Sale*” din țeară, se vede din următoarele cazuri:

1. Primarul din Alba-Iulia, Maghiarul (?) Novák Ferencz, convocând ședința orașului care s'a ținut în 12 Oct. a pus în programul ei următorul punct:

Cetirea prea înaltei mulțumite a M. Sale ces. și ap. regale, ce a adresat-o cătră *popor* (a né h-z intézett) din prilej..” etc.

Toată lumea știe, afară doar' de istețul Novák, că Manifestul M. Sale era adresat „Cătră *popoarele Mele*”, „*Népcimhész*”, „*An Meine Völker*”. Adecă ție și Novák, dar' falsifică cu rea credință, ca să nu recunoască, cu Maiestatea Sa dimpreună, că în Ungaria există și alte popoare, nu numai cel „singur alcătuitor de stat”.

Și acest Novák, primarul Albei-Iulie, e *sfetnic regesc!*

2. O altă dovadă ne-o dă direcțiunea gimnasiului din Sibiu, tot cu manifestul. În comitatul Sibiului manifestul s'a tipărit, după voința Împăratului-Rege în trei limbi, căci trei popoare locuiesc în comitat. Manifestul în trei limbi s'a așșat pe pereții caselor din Sibiu și s'a dat deregătoriilor și școalelor. Direcțiunea gimnasiului de stat din Sibiu a așșat manifestul în trei limbi pe câteva zile, dar' în urmă a *lăsat textul manifestului nemțesc și românesc* și așa hârtia zdrăncuită de foarfeci a așșat-o de nou, numai cu *textul unguresc*, cum este și azi.

Și să nu se uite, că două din trei părți a elevilor din gimnasiu sânt Români.

3. De acest șovinism urât au fost stăpâniți și amploiații unguri din comitatul Brașovului, în frunte cu fișpanul. În acest comitat manifestul s'a publicat *numai ungurește*. Din cauza aceasta dl Dr. Aurel Murășanu, directorul „Gazetei Transilvaniei” a adresat o interpelație fișpanului, despre care scriem în alt loc al foii.

Eată, că *șovinismul unguresc se împotrivește și voinței Regelui*.

† Metropolitul Miron Romanul.

Metropolia română gr.-orientală din Ardeal și Ungaria e văduvită. Archiepiscopul și Metropolitul *Miron Romanul* a răposat în noaptea de 16 l. c., Duminică spre Luni, la ora 11 și 30 minute.

Biserica română gr.-orientală a perdut pe capul său în un timp din cele mai grele, în care se află poporul român și bisericile sale.

Date din viață.

Metropolitul Miron Romanul s'a născut la 23 August 1828 în comuna *Mezieș*, din părinți țărani economi, având din botez numele *Moise*. Școalele gimnasiale le-a sfârșit în Beiuș, ear' de aici a trecut la Oradea-mare, învățând cursul filosofic. În 1846 a intrat în seminarul din Arad. La 1859 fu numit notar consistorial. Înainte de aceasta la 1857 s'a călugărit, luând numele *Miron*. În același an fu denumit de profesor de teologie. În primăvara anului 1863 fu hirotonit ca preot, ear' în 1864 ajunse protosinel și asesor consistorial.

În 1869 Miron fu ales deputat în cercul Chișineului și tot în același an fu numit inspector școlar în comitatul Carașului.

În 1870 fu ales vicar al diecezei Aradului, ear' la 1871 ajunse archimandrit. În toamna anului 1873, alegându-se episcopul Aradului Procopie Ivacicovici Metropolit la Sibiu, vicarul Miron Romanul a fost ales în locul lui Episcop al eparchiei Aradului.

În 1874 ales fiind Metropolitul din Sibiu Ivacicovici de Patriarch al Sârbilor și devenind postul de Metropolit al Românilor gr.-or. earăși vacant — congresul național-bisericesc după-ce cel dintâu ales, fostul episcop al Caransebeșului *Ioan Popasu* n'a fost întărit de Maj. Sa, a ales în 21 Noemvrie v. 1874 de archiepiscop și metropolit al Românilor gr.-or din Ungaria și Transilvania pe episcopul Aradului Miron Romanul, care atunci era în vîrstă de 46 de ani. Alegerea a fost întărită de Maiestatea Sa în 12 Decemvrie st. n. 1874.

După moarte.

Îndată-ce bătrânul Metropolit a răposat, s'au luat măsurile de lipsă la o asemenea întâmplare. O comisie de trei din consistor a încuiat toate salele reședinței, afară de salonul din mijloc unde se afla răposatul și a pus totul sub pecete. Astfel vor rămâne toate până se va lua inventarul.

Luni dimineața moartea s'a vestit prin telegrame trimise Maiestății Sale, guvernului țerei, tuturor prelaților români, protopopilor din archidieceză etc.

Înainte de prânz s'a intrunit consistorul ca să iee măsurile de lipsă pentru înmormântare. S'a hotărît, ca înmormântarea să se facă Joi.

Consistorul a dat un anunț de moarte și un circular către cler și popor.

Anunțul e următorul:

Excelența Sa, Înalt Prea sfințitul Domn Archiepiscop și Metropolit al Românilor ortodoci orientali din Transilvania și Ungaria

MIRON ROMANUL,

doctor în teologie, consilier intim al M. Sale ces. și reg., membru al Casei de sus, membru fondator al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” ș. c. l., provăzut cu sfințele taine, Duminică, în 4/16 Octomvrie, la orele 11 și 30 minute noaptea

după o boală îndelungată și grea, în vîrstă de 70 ani, și-a încheiat cursul vieții dedicate serviciului Prea Înaltului tron, patriei, bisericiei și națiunii.

Consistorul archidieceșan cu adâncă durere aduce această tristă întâmplare la cunoștință publică.

Sicriul cu rămășițele pămîntești ale Înaltului defunct se va transporta din biserica parochială Sibiu-cetate, Joi, în 8/20 Octomvrie, după ritualele prescrise, cari se încep la orele 10 a. m., în cimiterul bisericii ortodoxe orientale din Suburbiul-Iosefin, și se va depune în cripta pregătită spre acest scop.

Sibiu, din sedința plenară extraordinară, ținută la 5/17 Octomvrie 1898.

Consistorul archidieceșan.

În circular s'au dispun următoarele:

1. La toate bisericile din archidieceza noastră îndată după primirea acestui circular să se tragă clopotele dimineața, la amiază și seara, până Joi la amiază, când se va face înmormântarea veneratului Archiereu.

2. În proxima Duminică după înmormântare să se facă în toate bisericile noastre parastas solemn întru memoria fericitului archiepiscop și metropolit Miron, la care va asista întreg poporul credincios, precum și tinerimea școlară.

3. Acest parastas să se repetească la 40 zile, socotite dela ziua morții, sau unde aceasta nu s'ar pute, în Duminica proxima următoare.

4. Tot asemenea să se repetească parastatul la o jumătate de an și la un an, dela 4/16 Octomvrie 1898.

5. Până la întregirea scaunului metropolitan să se pună în sf. liturgie ecteniile pentru cei morți, pomenindu-se „archiepiscopul și metropolitul Miron”, ear' scaunul metropolitan, unde se află, să se țină învălit în negru.

6. Până la întregirea scaunului archiepiscopesc și metropolitan la ecteniile pentru cei vii să se pomenească „Preasfinții nostri patriarhi de a toată lumea”.

În fine se aduce la cunoștința onoratului cler și a iubitului popor, că cărma bisericii archidieceșane pentru toată durata văduviei scaunului archiepiscopesc și metropolitan, o a luat și o va purta consistorul archidieceșan în sensul prescrierilor Statutului organic. Clerul și poporul credincios este invitat a se adresa în toate afacerile sale bisericesti, școlare și fundamentale cu toată încrederea către consistorul archidieceșan și respective către archimandritul și vicarul archiepiscopesc Dr. Ilarion Pașcariu.

Trupul răposatului a fost îmbalsamat și întins în saloul din mijloc al reședinței. Aici a fost vizitat de public și tot aici s'au primit deputațiile, cari și-au exprimat condolențele. Miercuri după amiază a fost dus, după-ce s'a făcut vecernea, cu pompă bisericască frumoasă în biserică, de unde s'a făcut înmormântarea. Biserica întreagă, precum și scaunul episcopesc erau învălitate în negru.

Înmormântarea.

Pentru înmormântare deja cu o zi două înainte au sosit P. S. archierei episcopii *Mețianu* dela Arad și *Popea* din Caransebeș, însoțiți de vicarii lor, apoi protopopii din archidieceză, preoți, popor ș. a. Din România a venit I. P. S. Sa *Ghenadie*, fostul Metropolit-Primat al țerei, însoțit de dl căpitan *Gorgăneanu* din București. Metropolia suroră română gr.-cat de Blaj a fost reprezentată prin vicarul metrop. *I. M. Moldovanu*, canonicul *Gavrilă Pop*, Dr. *Augustin Bunea*, secretar metropolitan, Dr. *Sebastian Pop Radu*, protopop al Uioarei și *Aurel C. Domșa*, profesor.

Au mai fost de față iluștri frați *Mocsonyi*, Dr. *I. Rațiu*, presidentul partidului național,

precum și alți câțiva fruntași, avocați, profesori etc. Tinerimea dela universitatea din Cluj și Pesta și-a trimis și ea reprezentanții și cununii pe sicriu.

Joi, la 9 ore s'a început liturgia de înmormântare în biserică.

În decursul sfinței liturgii a cântat corul Reuniunii sub conducerea măiestrului *Dima*, cucerind inimile ascultătorilor.

După-ce s'a sfârșit sfința liturgie au urmat ceremoniile cu adevărat funebrele, săvîrșite de cei doi archierei, cu o strălucită asistență.

La sfârșitul ceremonialului, în decursul căruia corul a cântat frumoase cântări de jale, — P. S. Sa episcopul *Mețianu* a rostit o potrivită cuvântare funebrală. A arătat viața Metropolitului, luptele și faptele lui, jalea ce caprinde pe credincioși și îngrijorarea pentru viitor. P. S. Sa a sfârșit printr'o pătrunzătoare rugăciune, care a stors lacrimi.

După 11 ore s'a pus în mișcare cortajul spre cimiter. Cortajul a trecut cu muzica militară în frunte prin strada Măcelarilor, Piața-mică, Piața-mare, strada Cisnădiei și strada Șevis, în strada Bisericei, la cimiterul din suburbiul Iosefin, unde era mormântul, lângă cel al episcopului *Moga*. Mulțimea și îndesuirea era foarte mare, ear' conductul a fost frumos. El s'a pus în mișcare în ordinea statorită de consistor astfel:

În frunte mergea un cleric cu crucea. Urmău: seminaristii, țărani, în număr de 120—150, din diferite părți, cu diferite costume, apoi corpul profesoral dela seminar, învățătorii, preoții, muzica militară, 1 car cu cununii, un cleric cu o cruce împodobită, corul clericilor, preoții cari făceau slujba, archiereii: *Mețianu*, *Popea*, *Ghenadie*, carul mortuar, odăjdiiile sacre purtate de preoți, representații străini ale deosebitelor deregătorii, corpul oficerilor, representații confesiunilor, publicul de domni, damele, fetițele dela școală etc.

La ora 1 d. a. sicriul a ajuns la mormânt, unde după-ce s'a făcut toate rugăciunile de deslegare, sicriul a fost slobozit în criptă și ceremonialul s'a sfârșit. Mulțime de cununii au fost aruncate pe sicriu, o parte însemnată însă dintre cele mai frumoase au fost păstrate.

După o oră o parte mare a publicului s'a intrunit la pomană în seminar. Desi sala a fost mare, mulți n'au mai avut loc.

La sfârșitul mesei P. S. Sa episcopul *Mețianu* a intonat cântarea „Cu dreptii” — și la urmă s'a făcut un cor mare care cântă: „*Vechnica pomenire!*”

Urmasul în scaunul metropolitan.

Alegerea noului metropolit are să se facă, în înțelesul Statutului organic, în decurs de trei luni. Pentru alegere să intrunește în Sibiu congresul național bisericesc, în care în archidieceză se alege un număr dublu de membri. Noul ales trebuie să fie întărit de Maiestatea Sa.

Încă Metropolitul răposat nu era înmormântat și deja combinațiile pentru urmași s'au început. Le-au început foile ungurești. Astfel „*Egyetértés*” scrie, că ar fi doi candidați pentru scaunul metropolitan: *Popea*, episcopul Caransebeșului și vicarul din Sibiu, Dr. *Il. Pușcariu*. „*Egyetértés*” crede, că va fi ales episcopul *Popea*, fiind foarte iubit.

O altă foaie *Hazánk* scrie, că guvernul vrea să fie Metropolit vicarul maghiaron dela Orade, *Goldis*, „care — z'ce foaia — e deputat dietal și ține cu guvernul”. Nu-i vorba, aceste sînt merite bisericesti, nu e așa?

DIN LUME.

Călătoria împăratului Wilhelm.

Împăratul Wilhelm a trecut pe la Veneția și acum se află în Constantinopol, unde a fost primit strălucit de către Sultanul. În Constantinopol rămâne câteva zile și apoi pleacă spre Ierusalim. În capitala Turciei împăratul a vizitat raritățile orașului, a cercetat între altele școala nemțească din mahalaua Pera, a primit reprezentanții puterilor europene etc. Cătră deputațiunea Elvețienilor a zis, că Germania cu Turcia trebuie să trăească în prietenie, ceea-ce e spre binele ambelor țări. Aceasta — a zis împăratul — că e politica moșului seu, pe care o urmează și el.

Anarhiștii.

Pe când împăratul Germaniei era pe drum, s'a descoperit în Egipt o conjurație a anarhiștilor, cari voiau să omoare pe împăratul. Planul au voit să-l execute în Veneția, unde însă poliția i-a împedecat. Au hotărât deci să-l arunce cu bombe în aer în Alexandria sau Cair, orașe în Egipt. Dar' fiindcă împăratul și-a schimbat planul și n'a mers în Egipt, anarhiștii au voit să ducă bombele pe năi, la Ierusalim. Atunci au fost aflați și astfel li-s'a zădărnicit planul. În conjurație au fost 19 inși, dintre cari sunt prinși 15, mai toți Italiani. Cercetarea e încă în curgere.

La unul dintre ei, un cofetar, s'au aflat bombele și mai multe scrisori. Din aceste se vede, că anarhiștii au hotărât să omoare și pe regele Italiei, Umberto și pe toți membrii familiei regale.

Alți anarhiști au voit să plece pe o naie din Genua, un oraș din Italia, la America de meazăzi și acolo să ucidă în orașul Buenos-Ayres, pe Ronce, nou alesul president al Republicei. Ei însă, în număr de 7, au fost prinși, tocmai când voiau să plece cu naia.

Dela școala economică.

— Lucru de mare folos pentru fiii plugarilor nostri. —

Sibiu, 19 Octomvrie n.

Azi în 19 Octomvrie s'a ținut examenul final la școala agronomică de model a comitatului Sibiu, școală, care deși e de un folos neprețuit pentru fiii plugarilor, totuși n'a fost cercetată de nici un tiner român.

Examenul acesta a dovedit tuturor celor de față, că multe și neapărat trebuincioase cunoștințe își însușesc tinerii cari iau parte la cursul — teoretic și practic — de un an, ce se ține la numita școală.

Din numeroasele cunoștințe, ce se învață, vom numi vr'o câteva:

1. Creșterea vitelor de soiurile cele mai alese, nutrirea și mulgerea după cele mai noue metode;

2. Întrebuințarea celor mai perfecționate mașini economice, cu cari elevii manipulează cu cea mai mare îndemânare. Vom numi unele din aceste mașini: de tăiat nutreț, de tăiat napi; plugul universal Sack singur, apoi cu tăietorul dinainte, cu cel întocmit pe două brezde, cu cel pentru afunzime, cu unelte de curățit, cu cele de grămădit, cu extirpatorul, cu făcătorul de gropi, cu mașine de pus și scos cartofii. Mai departe întrebuințarea plugului schimbător, săpat cu «Planet junior» în diferite afunzimi, lățimi și moduri, grămăditul în lăuntru și în afară, brezdairea cu marcherul, acoperirea brezdelor de semințe și rētezitul cu tăvălugul; apoi grăpatul și sēmēnatul cu mașinile.

3. Cultivarea napilor de zahar și de nutreț, cum și a tuturor plantelor de nutreț, ca trifoiul, lucerna ș. a.

4. Cultivarea cerealelor.

5. Cultivarea pomilor.

6. Cultivarea albinelor ș. a. m.

Când am văzut ceea-ce știu tinerii sași, după învățatură de un an, mi-am zis plin de mahnire:

Școala aceasta folositoare își face datoria de un timp destul de îndelungat, cultivând pe toți tinerii sași, că numai de acestia o cercetează. Pentru noi Români, cari stăm mult mai rău în privința economiei, pare-că ea nici n'ar exista. Dar' până-când? Credem,

că s'a sfișit cu nepăsarea și că preoții, învățătorii, notarii ș. a. inteligenți din satele de pe teritorul comitatului Sibiu, vor mișca toate puterile, ca în cursul ce se începe acum în Noemvrie să ne avem și noi tinerii nostri.

Se primesc tineri, fii de plugari, cari au implinit 17 ani, sânt sănătoși, au absolvat școala poporală cu succes bun, s'au îndeletnicit până acum cu economia, aparțin comit. Sibiu și au purtare morală bună (ceste 2 din urmă se vor dovedi prin atestat dela primăria comunală). Prin un revers părinții sau tutorii se vor obliga, că-i vor lăsa în școală timp de 1 an.

De acasă tinerii trebuie să aibă numai hainele și încălțăminte.

Dela școală capătă: locuință, mâncare, spălat și 4 fl. 50 cr. pe lună. Prin urmă se poate zice, că părinții nu vor avea spese de loc.

Rugările se fac cătră directorul dl Iuliu Schuster (Tîrgul-fēnului nr. 10). Terminul însă e foarte aproape: 25 Octomvrie st. n., adică Marți ce vine. Dar' pe lângă toată scurtîmea credem, că se vor afla și Români harnici în acest comitat, cari nu vor lăsa să treacă încă un an, fără a face și noi întrebuințare de această școală de model, care stă deschisă și pe seama noastră.

Preoții și cărturarii nostri să îndemne pe țărani a-și da copiii la această școală.

R. S.

SCRISORI.

Să ne cunoaștem!

Sohodol (Munții-Apuseni), Oct. 1898.

Onorată Redacțiune!

În vremurile de grea încercare, prin cari poporul nostru românesc acum trece, e un lucru de mare însemnătate să ne cunoaștem oamenii, să cunoaștem fruntașii adevărați, de aceia cari ajungând prin comunele noastre la cărmă nu-și implinesc cum se cuvine rolul lor de conducători. Când fi vom avea împărțiți în clase, pe cei binemeritați de o parte, ear' de altă parte pe cei-ce cerească prin uneltiri viclene și curse să ne dea legați în mâna pismașului, lupta noastră culturală-națională încă va lua altă față, vom ști cui să dăm încrederea, cui să tătindem mâna prietenească,

ca osândiții să nu aștepte grăbirea morței celui drept? Prietene, zise Allah, tu cari prea mult. În ș fie-ți dăruit și aceasta. Dacă cineva, pe care dreptul Kadiu l-a scăpat de moarte, se jertfește de bunăvoie pentru cei osândiți, atunci pedeapsa încetează, înainte de a veni în împărăția morței cel drept.

Tu, o Kadiule, m'ai scăpat de moarte, când Abu-Sahib în împetrirea inimii lui m'a lăsat să mor de foame.

Acum stăut al tēn. Ridică-mi vieța și mântuește pe cei zece nenorociți.

— Dar', zise Kadiul, cum s'ar pute ca fapta mea cea bună să ți-se fetoarecă ție spre așa mare nenoro ire? și dacă nu pot fi ei mântuiți, altfel, să-și sufere soarta mai departe!

— Nu, cu toate aces'ea, zise catirol, eu am să mor în curēnd; virsta mē apasă și apoi n'a ajuns nici un catir la nemurire. Împlinirea celei mai mari dorințe ale tale imi este mai scumpă decât scurta vieță, ce Allah mi-a hotărât. Dacă astă-seară osândiții Kadii vor veni earăși și le vei auzi vaietele lor, scoatecuțitul și junghie-mē.

FOIȚA.

Dreptul Kadiu și catîrul.

(Urmare și fine).

A doua zi el mergea adâncit în gânduri. Își plănuse ca seara să fie earăși în acel loc și își bătea capul cum să afie taina acele zece Kadii. Catîrul se mira, că stăpânul seu nu mai vorbea și-i zise:

— Te apasă ceva, dreptule Kadiu. Te rog, aibi încredere în mine. N'ai zis tu, că voiai să vorbești adesea cu mine? Fă-o acum și crede-mē, că noi animalele știm de multeori lucruri, de cari voi oamenii nici nu bănuim.

Cavēntul acesta se părū înțelept Kadiului, și el împărtași ce a văzut, și cum dorea să mântuiască pe acei nenorociți.

— Voești cu tot dinadinsul, întrebă catîrul, ca să mântuești pe acei nedrepti judecatori?

— Da, răspuse Kadiul, aceasta este cea mai mare dorință a mea. Deși ei au fost nedrepti, cu toate astea sânt frații mei.

— Ești un om nobil, zise animalul și dorința ta ți-o voiu implini-o eu. Bagă de seamă ce îți spun: Când Allah a dat legile profetului seu Mohamed, pe care acesta avea să le facă cunoscute credincioșilor, noi catirii nu eram încă pe lume și sufletele noastre locuiau în raiu. Acolo am auzit eu, cum a hotărât Allah pedepsele ce aveau să ajungă pe nedreptii judecatori. Erau tot așa cum te-ai auzit dela cei zece nenorociți. Mohamed însă a zis: Bunule părinte, gândește-te însă la ce ispite sânt expuși judecatorii. Nu voe ti tu în nesfișita ta bunătate să le acorzi o oră de mântuire?

All-h răspuse: Să fie, ca să nu se zică că am fost rugat de tine pentru altul și eu n'am avut milē. Îdată-ce moare un Kadiu, care până la sfișitul seu a fost drept, atunci toți Kadii nedrepti, cari au murit înainte lui, în aceeași clipă să fie iertați în care dreptul Kadiu, după judecata āngerilor, va fi dus în raiu. Și earăși zise Mohamed: Bunule părinte, nu s'ar pute ca în timpul vieței tale cel drept se poată folosi celui nedrept, pentru-

ca apărătorului și binevoitorului nostru, ear' de altă parte vom pute să ne ferim mai ușor și de cei-ce ne vreau răul, ca de niște vespi veninoși.

Și plini de înfristare și rușinați adesea sîntem nevoiți să trecem pe sub ochii sufletului nostru pe unii *rătăciți*, cari parte din neștiință, dar' mai mulți curat numai din interese private și de dragul unor câștiguri grase, tind mână de ajutor dușmanului nostru comun.

E datorința oamenilor de inimă, și încă o datorință sfântă, ce isvorește din dragostea de neam, ca să ridice masca (obrazariul) de pe fețele acestora, ca bine să-i cunoaștem.

Și mai bună ocaziune azi nu au acești *eretici* naționali spre a se face plăcuți puternicilor zilei, decât prin *neglijarea creșterii naționale* și prin *nepăsarea față de școalele populare române*. E chiar mirare, că acum, când îngroziți de isprăvile ministrului unguresc celui-ce asudă în zelul de a ne binecuvânta cu școli ungurești, Românii din toate unghiurile țării cu un glas strigă din adâncul sufletului cu o îndârjire, ce le face cinste: „*nu ne dăm școalele, că sînt viața noastră; nu vrem școale cu limbă străină și cu duh străin*”; zic, e mirare, că chiar și aici la noi în „*Țeara Motilor*” cu un trecut plin de mărire și mândrie națională, se află câte un atare „*Român verde*”, ce par'că cu tot dinadinsul vrea să-și bată joc de acest frumos nume.

Numele acestora on. cetitor nu-i sînt străine, căci a mni avut plăcuta, sau mai bine neplăcuta ocaziune, ca să le cetească în coloanele acestei prețuite foi. Buna cuviință cere, ca locul de cinste să-l dăm și de astădată „*părintelui adevărat*”, „*păstorului bun și drept*” de aici, dlui *Demetriu Goia*. D-sa se deosebește de ceilalți semeni prin nepăsarea strigătoare la cer față de ce e românesc, dar' mai ales de școală și de creșterea tinerelor odrasle din parochia d-sale.

În nr. 28 al acestei foi am dat la iveală „*bunele sale intențiuni*” față de școală. Tot ce s'a scris atunci stă și acum din literă în literă, e adevăr tot atât de curat ca și aurul, aceasta o știe și o recunoaște întreg poporul, căci se petrece sub ochii lui. Și totuși omul nostru într'un „*răspuns*” al seu, lipsit de probe și dovezi, prin simplă negare crede că spulberă dovezile mele basate pe realitate.

(Va urma).

Moartea unui bărbat vrednic.

Târnova, la 8 Octomvrie c.

Stimate Dle Redactor!

Sâmbătă, în 1 Octomvrie c. n. am petrecut la vecinical locaș pe unul din cei mai vrednici fii ai comunei noastre. Acesta e *Ioan Dalea*, bărbatul de fer al comunei Târnova, care ca june de 24 de ani a luat căma comunei fiind ales de jude comunal în urma vredniciei sale. Deregătoriu aceasta cu puține întreruperi a purtat-o spre lauda tuturor, cari l-au cunoscut timp mai bine de 15 ani.

Am așteptat, ca alții mai buni de peană ca mine să scrie ceva din viața plină de fapte a acestui bărbat mare pentru comuna noastră, dar' nepublicând nime altul am aflat de bine a vă scrie ceva, cu deosebire pentru publicul cetitor din depărtare — căci de prin sate și orașele vecine l-au cunoscut — să cunoască și astfel să urmeze faptele lui săvârșite pentru binele obștesc. A scrie tot ce a făcut îmi este peste putință, amintesc numai, că în calitate de primar, precum învățătorul zilnic ia seama despre cercetarea școlii prin elevi, astfel purta și dînsul socoteală despre cercetarea sfintei biserici prin credincioși, ear' față de aceia cari din lene ori din nepăsare nu veniau la biserică aplica pe lângă dojană și pedepse.

S'a distins pe terenul bisericesc ca epitrop primar, muncind pentru binele bisericii timp de 20 de ani. Sub dînsul s'a renovat din temelie biserică noastră gr.-or., arătând cu cuvîntul și cu fapta, cum are să fie oriși-care muritor spre a lua cununa dreptății.

Dopă scurte dar' grele suferințe a răposat în Domnul în etate de 65 de ani, Joi, la 29 Septemvrie n., ear' înmormîntarea s'a săvârșit Sâmbătă, 1 Octomvrie c. n., după ritual gr.-or.

Un număr public l-a petrecut până la mormînt, amici, cunoscuți, rudeni etc. dându-i astfel ultimul tribut de recunoștință acestui meritat bărbat. Cântările au fost executate de tinerii plugari, ear' discursul funebru l-a rostit învățătorul nostru *Peiru Dalea*, nepot al răposatului.

A lăsat în grea jale pe fiii sei: Maxim, învățător în Verciorova și pe fiie-sa Ana, pe frații sei: Petru, Dam'ian și Ruja; numeroși nepoți și un mare număr de prieteni.

D-e Dumnezeu, ca mulți să umble pe cărările acestui vrednic bărbat, și pentru virtuțile lui bune de-și preadreptul judecător răsplata cerească. Să-i fie țărna ușoară și pomenirea lui binecuvîntată.

Rusalin Voina.

Expozițiile din Sebeșul-săsesc.

Comitetul aranjator al expozițiilor din Sebeșul-săsesc ne trimite spre publicare următorul avis, adresat tuturor aceloră, cari se interesează de binele și înaintarea poporului nostru:

Vă este cunoscut, că în Sebeșul-săsesc se aranjează din partea Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului două expoziții: una de poame, struguri etc. și a doua de vite, a căror programe detaliate sînt deja publicate.

S'opul acestor două expoziții este înaintarea poporului nostru agricultor.

Pentru acest popor, din care noi toată inteligența română ne tragem și cari aproape toată prin el trăim, datori sîntem cei conștiențioși a face totul pentru înaintarea lui.

Deci P. T. D-ta și cu ceilalți fruntași din comuna D-tale binevoși a face toți pașii posibili ca aceste expoziții să reese bine.

Anume: să îndemnați pe oameni atât pentru a lua parte ca exponenți, cât și a cerceta cu toții aceste expoziții, din care numai folos vor pute trage.

Pentru aranjarea acestor expoziții s'a instituit în Sebeș un comitet aranjator.

Cei-ce binevoesc a expune în expoziția de poame vor ave a se adresa on. domn Zevedeiu Murășan, paroch în Sas-Sebeș.

Terminul pentru primirea obiectelor în această expoziție e din 22 Octomvrie până în 25 Octomvrie n. c. la 5 ore p. m.

Expoziția aceasta va fi deschisă din 26—30 Octomvrie dela orele 9—12 a. m. și dela 2—4 p. m. Prețul intrării 5 cr. de persoană.

Cei-ce voesc a expune în expoziția de vite, vor ave a se adresa: O. d. Sergiu Medean, protopop în Sas-Sebeș.

Primirea vitelor se va face în 30 Octomvrie n. dela 7 până la 9 ore a. m.

Cu ocaziunea acestor expoziții se vor aranja și unele conveniri, la cari asemenea binevoși a lua parte în număr cât mai mare.

Din ședința comitetului aranjator al expozițiilor din Sas-Sebeș, ținută în 15 Octomvrie n. 1898.

Zevedeiu Murășan, președinte.

Simion Henegariu, secretar.

Kadiului îi curgeau lacrimile pe lungă-i barbă, când auzia pe catr vorbindu-i astfel, dar' văzî că vorbise înțelepțește și se hotărî a urma acestui îndem. Se duseră amîndoi, pe seară, earăși la acel loc și așteptau să vădă ce se va întîmpla. Când cele dintăiu umbre ale nopții se lăsară pe pămînt, se aprinse ca și în seara trecută în același loc, earăși un foc, și îndată Kadiul zări cele zece figuri, fără ca să fi văzut de unde veniseră. Nu trecu mult și unul începî a se văieta:

— O prieteni, când va suna cînsul mîntuirii noastre? Când va veni dreptul Kadiu, care ne va ispăși? Și ceilalți suspinau: Când? Când? Când?

Toate astea răsunară așa de dureros, încât i-se cutremura Kadiului mîduva în oase și hotărî trase cuțitul și-l implântă în inima catrului.

În același moment o răsufare ușoară se ridică prin aer, ca-și-cum s'ar scăpa cineva de o povară grea, și când Kadiul privi împrejurul seu, cei zece Kadii dispăruseră. Focul lumina încă și Kadiul văzî cum se ridică din cei zece saci un fum îngrozitor, ear' sacii

căzură unui peste altul. Din sângele catrului însă isvori o nouă viață, căci înainte de a-și da seama Kadiul de ceea-ce se petrece împrejurul lui, sta lângă dînsul un tîner și frumos animal, întocmai de aceeași mărime și co'oare ca-și-cum ar fi același.

— Allah este mare! strigă Kadiul și se închină la pămînt. Încălceră apoi tînerul animal, ce era înșeuat și plecă d'acolo. Luna răsărise și lucea luminos.

Atunci văzî Kadiul înaintea lui doi oameni mergînd, ce duceau ceva ascuns sub hainele lor și prin darul ce avea de a vedea în ascuns, recunoscu îndată, că era casseta cu petrele prețioase, ce se furaseră Kalifului. Abia observară acei oameni pe Kadiu, ei apucară fuga și fugeau de svîtau pămîntul. Kadiul îi urmări cu tînerul seu animal prin pustie, pe câmpii și îi ajunse tocmai când intrau într'o colibă. Coliba era a lui Abu-Sahib, căruia aparținuse acel catr. Sub o peatră în mijlocul colibei, Kadiul află îndată aurul furat și Abu-Sahib trebui să mărturisească, că el îl ținea ascuns de hoți.

Kadiul porunci să lege pe hoți, luă banii și petrele prețioase dinaintea sa pe șea, luă și pe Abu-Sahib cu el și veni cu vinovații în oraș la Kalif. Acesta se bucură foarte când își revăzî aurul și nestimatele, puse pe Kadiu earăși în deregătoriu lui și-i înapoiă casa și averea.

Cea dintăiu hotărîre ce rostî Kadiul a fost spînzurarea celor doi hoți. Pentru Abu-Sahib, tăinuitorul furtului, se rugă Kadiul de Kalif ca să-i-l dea lui. Cererea îi fu acordată. Acum Abu-Sahib trebuia în fiecare zi să dea nutreț catrului, să-l adape, să-l curățe și totdeauna când Kadiul eșia călare, el trebuia să alerge înainte și să strige la lume să facă loc. Când, după câțiva ani muri Kadiul, Abu-Sahib găsi catrul mort în grajd și abia acum recunoscu, că fusese al seu, pe care așa de aspru îl gonise și pe care a trebuit apoi să-l slujească.

Abu-Sahib este astăzi uitat, dar' istoria dreptului Kadiu și a catrului seu o povestesc totdeauna cântăreții pe ulițele și piețele tuturor oraselor arabe.

Din „Albina”.

PARTEA ECONOMICĂ.

Cum sînt a se ierna mai bine legumele?

Cu privire la iernarea legumelor se face cea mai mare greșeală punându-se prea de timpuriu în locul de iernat. Țința de căpetenie a iernării legumelor este, ca pe cât numai se poate ele să rămână neschimbate până în primăvară, când de regulă se plătesc mai bine. Țința aceasta se poate ajunge prin năsuința de-a scurta după puțină timp, în care legumele au să rămână în locul de iernat. Chiar și în localele cele mai potrivite pentru păstrare legumele își perd din puterea, care le ține neschimbate până în primăvară, dacă ele se pun prea de timpuriu la iernat. Legumele puse spre păstrare prea îngrabă se îngălbinesc și se abîrcesc; pentru-că nu sînt deplin coapte și circulația (umblarea) sucului, pe care ar fi oprit-o un frig mai mic, este încă în toată puterea.

Experiența (cercările) a dovedit îndestul, că gerurile mai mari din Octombrie, fiind trecătoare, nu strică legumelor, ci tocmai le face ca să se poată ține timp mai îndelungat. Pentru aceea e mai cu cale a amîna punerea legumelor spre păstrare până în mijlocita apropiere de începutul iernei; ear' amenințând primejdia de-a îngheța, mai bine e a le acoperi cu paie, afară de căpățnile deplin coapte ale curechiului, coorpidelor ș. a.

Pentru iernat să alege locul cel mai șbicit în pivniță și legumele rădăcinoase, se pun pături de pături peste olaltă, în formă de piramide și acoperindu-se cu pământ, dar', astfel ca virfurile rădăcinilor să fie în sus și descoperite.

Curechiul este a se tăia astfel, ca să rămână numai cu foile dela înima lui. Se poate păstra înveluit în locuri, unde e puțină umceală; dar' poate fi păstrat timp mai îndelungat și dacă e așezat cu căpățina la vale în pământ, rădăcinile rămânând neacoperite. Spre acest sfîrșit când dă înghețul pe timp uscat, curechiul se scoate, se curăță bine, căpăținile se îngroapă într'un loc al grădinei sau se învelue cu frunze. cocenii rămânând însă descoperiți. Când este pus cu căpățina în jos trebuie grijit, să nu ajungă apă la el, pentru-ca să fie scutit de putrejun.

Dar' omul se poate ajuta în loc de pivniță cu o așa numită groapă de legume, care se sapă la loc șbicit în apropierea casei. Mărimea acesteia atîrnă dela mulțimea legumelor, ce sînt a se păstra în ea. Păreții groapei să fie bine neteziți și deasupra să se facă coperiș de paie; ear' când încep gerurile cele mari să mai pune peste coperișul numit un strat de paie. Groapa să nu fie mai afundă de 1½ metru, pentru-că la din contră legumele se țin rău. În astfel de gropi se

păstrează bine curechiul, cărarabele, ridichile, tot felul de legume rădăcinoase, aiul ș. a.; dar' sînt potrivite și pentru păstrarea cartofilor, napilor, morcovilor, ridichilor ș. a. În groapă legumele să așeze astfel, ca rădăcinile totdeauna să stee cătră pările de pământ și capetele cătră cărarea îngustă din mijlocul groapei, care e de lipsă pentru cercetările, ce trebuie să se facă din când în când.

Păstrarea în pivniță este negreșit cea mai sigură și mai îndemnată, presupunînd însă că aceasta este uscată, în destul pe afundă și provăzută cu mijloace de aerisare. Avînd un castan gol pentru straturile calde, iernarea legumelor se poate face în mod foarte ușor. Castanul se provide cu un înveliș de franze, asigurându-se în contra pîtrunderii gerului prin ferestre și coperiș. Fără acoperire în liber se țin: salata de iarnă, salata de câmp, spinacul de iarnă, pîtrânjeii ș. a.

Vînzători de pui în Sibiu.

Aceste se pun în strat, se împrăstie pământ printre ele, care se indeasă, călcându-se. Salata de iarnă se poate acoperi și cu vreascuri de brad, numai nu prea gros.

Groapa despre care am vorbit mai înainte trebuie să fie de 1½ m. lată. Pământul scos din ea se întrebunțează la facerea păreților și ca material de acoperire. Păretele dindărăt al groapei trebuie să aibă afară din pământ o înălțime de ½ m., cel dinainte de 40 cm. Lucru de căpetenie e, ca apa să aibă bună scurgere. Punerea legumelor în groapă să se facă pe timp uscat și pe cât se poate în zile cu soare. Ea să rămână cât mai îndelungat deschisă și când timpul îngăduie să se descopere în anumite locuri pentru aerisare și ear' să se acopere.

Cu cât legumele s'au dus mai șbicate în groapă, cu atât vor ierna mai bine.

Școalele economice de repetiție.

(Urmare).

V.

Făcînd cele spuse aici am putea avea nădejde, că lucrurile vor lua altă față și că poporul nostru nu va fi și pe mai departe lipsit de școala economică de repetiție și prin ea și de mijlocul de a înainta în economie.

Dar' confesiunile și-ar putea păstra cu chipul acesta și de aici încolo școala sa de repetiție, măcar în comunele unde e școală cu un singur învățator; pentru-că în cele cu mai mulți învățatori li-s'a tăiat creanga de sub picioare. Acolo sînt îndatorate comunele politice cu înființarea, susținerea și conducerea acestei școale.

E drept, că nime nu împedecă confesiunile dela înființarea școalelor economice de repetiție, nici în comunele, unde s. p. e o școală confesională cu 2, sau mai mulți învățatori, sau unde sînt două școale, din cari una gr.-cat. și alta gr.-or. Dar' dacă nu le oprește, nici nu le silește nime a-și înființa des pomenita școală.

Din contră în astfel de împrejurări se dă ordin comunei politice, ca ea să îngrijească de grădina, de închiderea ei, de uneltele economice de lipsă, de remunerațiunea învățătorului ș. a. și apoi, că se va afla mod ca un învățator confesional din comună să fie aplicat a lua parte la un curs de economie, cine se poate îndoi?

Firește, că în comunele cu școale confesionale, nefind o altă localitate la îndemână pentru instruarea școlărilor și școlărițelor din școala economică de repetiție, se va recurge la școala care este; de altă parte școlarii în vîrsta dela 12—15 ani vor trebui să umble în școala comună de repetiție și învățătorul confesional, ca învățător al școalei de repetiție comunale, va deveni și el măcar în parte cu caracter comun. Estă deci o nouă încurcatură! (Va urma.)

Țeselatul animalelor domestice.

„Calul țeselat e ca de jumătate mîncat“, este o zicătoare prea adevărată și binecunoscută în toată lumca; ceea-ce însă are atîta însemnătate pentru cal, nu e cu mult mai puțin adevărat în ce privește celelalte animale. Nu numai calul, ci și boul, vaca, bivoul, asinul ș. a. au neapărată trebuința de curățenie, îndeosebi de țeselat.

Nețeselat în regulă, pielea vitelor cornute și cailor se acopere cu praf, care străbate printre păr, oprind asudarea, pricinuind mîncărimi de piele și cu chipul acesta neliniștindu-le; ear' în această sta-

animalele trebuie să slăbească, chiar de li-s'ar da hrană cât de îmbelșugată.

Pielea animalelor nețeselate se umple de păduchi, cari le suge sângele și le face multă neodihnă; dar' animalele ținute în necurătenie capătă și boale de piele și boale lăuntrice, aducătoare de moarte.

Între boalele de piele ale vitelor se numără umflăturile (roșii), ce se văd pe spinarea celor mai multe din ele. Coșii acestia sînt de mărimea alunelor și unii cât nucile. În vîrf coșii sînt găuriți, curgînd din ei puroaie. Coșii și puroaiele sînt pricinuiți de larvele — vermi — cari se produc din ouăle strechei. Aceasta adică își pune ouăle pe pielea vitelor cornute. Ouăle se clocesc prin căldură, eșind din ele vermuțuți, cari străbat în piele, se hrănesc cu sângele animalului, crescînd până la mărimea unui vîrf de deget și rămînînd sub piele timp de aproape 10 luni, — Acesti vermi nu-și părăsesc culcușurile până tîrziu primăvara, în lunile Maiu și Iunie.

Țesându-se regulat în fiecare zi, animalele ar fi apărute de vermi strechei, cari nu numai le neliniștesc și slăbesc timp de 10 luni, ci le face peste tot ciur, micșorându-i prețul, când cu vinderea ei.

În lipsa țeselaturii vitele se ling, pentru-că le mîncă pielea, plină de praf și păduchi, ear' pe timpul năpărlitului nu le face bine nici pîrul, care desprinzîndu-se de piele, rămîne încă cîtva timp pe ea.

Cu prilejul linsului vitele iau pe limbă pîr, care îl înghit. Din stomach (rînză) și mațe pîrul acesta nu ese tot afară împreună cu balega, ci se adună în formă de ghemuțe tari, cari se îmbracă în o culoare neagră. Ghemele aceste unese fac atît de mari în rînză, încât nu lasă să treacă mîncarea în mațe, impedcînd mersul regulat al mistuirii și circulațiunii (umblărei) sîngelui.

Animalele cari sufer de astfel de boală slăbesc cu încetul din zi în zi, altele capătă colică, adică strînsuri adesea de moarte. Multe animale au pierit și pier din pricina acestor ghemuri de pîr, cari, țesându-se pielea în toate zilele, n'ar fi mod de a se forma.

De mare însemnătate e țeselatul și în creșterea animalelor tinere, cum și pentru vacile cu lapte, cari țeselate regulat, înmulțesc laptele, ear' la din contră îl împuținează. Știînd de cît folos e țeselatul, economii nostri trebuie să se obișnuiască la îndeplinirea lui în toate zilele și la toate vitele cornute și cai. Pregetându-și a face aceasta, păcătuesc în contra intereselor proprii, cari trebuie să le înțeleagă, să le apere și înainteze în tot modul și pe toate căile.

Pășunatul sîmînturilor.

Nu arare-ori se întîmplă, că sîmînturile de toamnă, făcute de timpuriu și în bune condițiuni, se pășunează toamna sau primăvara. Și mai cu seamă trebuie să se facă aceasta, când economii se bucură de o toamnă lungă și frumoasă. În astfel de împrejurări holdele se desvoaltă bine din cale afară, crescînd și înfrățind, încât e primejdie să putrezească sub zăpadă, dacă înainte de a da aceasta nu s'ar pășuna.

Pășunatul holdelor trebuie să se facă pe timp frumos, pămîntul fiind sau în destul de uscat sau înghețat și nu cu animale mari, ci cu vițeii și oi; pentru-că aceste nu fac urme adânci și mari, unde de regulă holda pier. Vițeii însă și mai cu seamă oile încă pot să pricinuiască holdelor stricăciuni, lăsându-se a pășuna timp mai îndelungat acolo unde ele au plăcere; căci trag cu deosebire unde holda e mai fragedă și o pot face să nu-și mai vie nici-cînd în fire și cu deosebire când au ajuns să roadă holda până în pămînt.

Mult mai bine lucră îndeobște aceia, cari amină pășunatul până primăvara, pentru-că ușor se poate întîmpla, ca holda, pe care credeam a fi neapărat să o pășunăm toamna, primăvara să nu aibă lipsă de pășunat. Și apoi pășunatul de primăvara nu e împreună cu multe primejdii, ca cel de toamna.

În loc de pășunat, vîrfurile holdei s'ar putea reteza cu coasa, așezată într'un par lung; cel-ce săvîrșește însă acest lucru trebuie să grijească nu cumva coasa să răsbească prea în jos, rîtezînd inima holdei, pentru-că în cazul acesta de holdă ar fi pace.

Mișcarea vitelor puse la îngrășat.

Este îndeobște părerea, că vitele menite pentru îngrășat trebuie ferite de mișcare, pentru a grăbi ajungerea la țîntă. Fiînd însă animalele mărginite în activitatea (lucrarea) muschilor lor numai la sculare, culcare, mîncare și rumegare, vor căpăta o răsufare scurtă, care pricinuește o circulațiune nenaturală a sîngelui și de aici boale. Pentru aceea se lățește tot mai mult părerea, că și vitelor de îngrășat trebuie să li-se dea prilejul a face anumită mișcare, pentru-că prin aceea rămân în stare sănătoasă toate organele lor și țînta ce o urmărim cu îngrășatul încă o ajungem mai ușor. Îngrășătorii cei mai pățiți din Anglia și Franța încă sînt de părerea, că boii și alte vite puse la îngrășat au lipsă de o mișcare cumpătată în fiecare zi, pentru-că o astfel de mișcare îmbunătățește carnea, făcîndu-o mai gustoasă și delicată. De sine se pricepe, că această mișcare trebuie să fie mărginită la unele lucrări mai mici din curte.

Și pe cum ajută ceva mișcarea vitelor de îngrășat, tot așa ea ajută și porcilor puși la îngrășare. Tocmai de aceea sînt foarte de recomandat cotețele provăzute (cari au) cu un ocol din care porcii să poată eși când le place pentru a face mișcări. Prin aceste ei nu scad în greutate, ear' bunătaea cărnei și unsoarei căștigă în mod însemnat.

Săcarea odrăslitoare și replantarea pădurilor de brazi etc.

Între multele soiuri de săcără, cea odrăslitoare de munte din Bohemia e foarte potrivită a se sîmîna împreună cu sîmînta feluritelor brazi, pini și molizi, adăugându-se și ovės. Acest mod de sîmînare este cel mai potrivit și prin urmare și cel mai răspîndit. Deci se și recomandă sîmînarea acestui amestec de sîmîntă comunelor, cari au să replanteze păduri tăiate sau mistuite de foc.

Ovėsul și săcara țin umbra trebuincioasă și scutesc tinerii brăzișori până ce apucă putere, nelăsînd să-i înecă buruenile. Dar' în același timp atît ovėsul cît și săcara aduc și un alt folos; anume ovėsul se recoltează în anul întăiu, săcara în al doilea și cu chipul acesta până în anul al treilea plantațiile de brad, pini ș. a. au crescut și s'au întărit astfel, că buruenile nu le mai pot strica.

Apel și povețe

în privirea expozițiilor din Sebeșul-săsesc.

După-cum am vestit deja publicul nostru, Reuniunea română agricolă va aranja în Sebeșul săsesc două expoziții, una de poame, struguri și derivatele lor, cu începere din 26 până la 30 și alta de vite în 30 Octomvrie st. n. a. c., când va urma împărțirea premiilor în suma totală de 700 coroane, cum și a diplomelor de recunoștință.

Scopul ce urmărim, luînd asupra-ne o sarcină atît de grea, este negreșit propășirea în economia vitelor, în pomărit, vierit și ramurile turudite.

Expozițiile noastre premergătoare, de vite și de poame, deși ținute în margini înguste, au îmbiat obștei întrunite cel mai nimerit prilej de a se încredința ea însăși, că în ale economiei a rămas departe înapoi și că una din două: sau continuă cu îndărătaie în căile ruginitului obicei, care amenință cu îmbrăncire sub povara sărăciei sau începe să aplice mijloacele și sfaturile destinate a-i răspîlă cu prisos munca și jertfele aduse.

Acum că se fac două expoziții deodată și în cerc mult mai larg, îndeosebi, că se vor împărți premii neasemănat mai bogate ca alte-dăți și că astfel mare cinste, — în fața și auzul mulțimei, așteaptă pe economii harnici și iscușiți, îndreptățiți e dorința noastră să vedem expozițiile îndeșuite de vite, poame, struguri și c. l. și cercetate de popor cît mai numeros.

Ne vom face și astă-dată datoriuța îndeplin, noi, cari am primit sarcina cărmuirii, între altele prin demonstrări practice și povețe, din cari foloase va trage mulțimea adunată. Membrii comitetului aranjator și ai juriului, sîntem încredințați, vor face și dinșii total ce le stă în putință.

Cu atîta însă nu este destul. În adevăr, precum aiurea așa și la noi, expozițiile pot isbuți numai și numai dacă mulți, foarte mulți lucră împreună, în conglăsurire frățească, cu stăruință și tragere de inimă.

Este dar, întemeiată rugarea întăitoare ce adresăm către preoții, învățătorii și toți cărturarii nostri din cercurile celor două expoziții să premeargă cu bun exemplu, trimițînd înșii vite, poame, struguri și c. l. și îndemnînd mulțimea și mai ales fruntașii să urmeze

Un meritoriu și puternic mijloc este vestirea în sf. biserici a expozițiilor de ținut, sau în adunări, unde programele ar trebui citite și explicate pe larg, scoțând la iveală cuvenită însemnătatea și foloasele datorite întreprinderii noastre. Îndemnați să iee parte, lucru firesc, ar trebui cu deosebire economii, cari ar fi având cele mai bune vite de prăsilă poame ori struguri de soiul ales, vinuri, rachiri și c. l.

Împreună lucrare și întrecere în luptă pașnică, la care să iee parte toate sau aproape toate comunele îndreptățite, fiecare cu ce are mai deosebit, — eată ogtinda unei expoziții isbutite. Fructe aevea mândre, modele și alte obiecte de preț neobiciuit vor fi binevenite chiar și dela cari ar locui în afară de comitatul Sibiului, numai cât firește vor pute fi împărțâți numai cu diplome de recunoștință.

Ceea-ce nu putem îndestul recomanda pentru învățătorii din comunele apropiate este să cerceteze expoziția de poame, la început împreună spre a se orienta înșiși, apoi rînd pe rînd în fruntea tineretului care ar profita din seamă afară mult.

Programele deja publicate indegotează felul și cerințele obiectelor de expus. Rămâne să adăugăm câteva lămuriri și povețe, cari să înlesnească atingerea scopului.

În ce privește vitele ne mărginim a spune, că nici măcar intrare la expoziție n'ar trebui să se îngăduie decât vitelor aevea de prăsilă. Drept aceea, vite bătrâne, jugănite, pitice, istovite de traiu rēu, cari nu chizășuesc prăsilă bună, nu vor fi premiate. Pentru vitele de neam corcit, fiindcă nu chizășuesc prăsilă la fel, cu anevoe se dau premii. Cu atât mai bucuros se vor premia vite tinere, bine croite, de soiul curat indigen și mai ales de soiul *Pinsgau*, chiar și fiind puțin îngrășate. Cai, rîmători, capre, galițe și albine nu se expun astă-dată.

În ce privește poamele, strugurii și derivatele lor (beuturi, licitar, oțet și c. l.) însemnăm mai întâiu, că mai ales învățătorii nostri ar săvîrși o faptă vrednică de toată lauda, dacă ar trimite colecții întregi, cuprinzând toate sau aproape toate soiurile tărzii, ce se prăsesc în comuna fiecărui. Asemenea colecții se pot ticlui fără multă trudă și cu spese adese foarte mici. Prețioase și instructive sînt mai ales colecțiile însoțite de numiri exacte și de câte o tabelă cu date statistice asupra pomilor și roadelor lor din comuna întreagă. Colecțiile de struguri, vinuri, compoturi și așa mai departe, cum și datele asupra vieritului și vinului vor fi deasemenea binevenite. Colecțiile bogate și întregi se vor privi ca vrednice de întâiele premii.

Fructele ar trebui lăzestrate ca fășioare de hârtie, pe cari să scrie frumos și cetet, înșiși numirea soiului sau și numai cifre (numeri); în cazul din urmă se alătură o tabelă de hârtie groasă, în care numirile se petrece fiecare la cifra unde aparțin.

Împachetarea să se facă cu deosebire îngrijire, nu cumva fructele să se sbată sau doară să se amestece bucățile, cari nu sînt de același soi. Trimiterea în saci sau alte pânzături are scăderea, că fructele se vatămă ușor chiar și învăluite fiind, cum ar trebui, în câte o fășie de hârtie. Cu atât mai potrivite sînt coșurile (corfele) și lădițele de formă pătrată. Fructele îndesuite bine se vatămă mai puțin decât fiind resleț împachetate.

Pentru cei din comune mai îndepărtate se recomandă trimiterea în pachete de câte 5 chlg. greutate cu taxa postală de numai 30 cr. Colecții grele se vor trimite în lăzi cât mai lătarețe. Baletimul de expediție trebuie în-

zestrat cu marcă postală de 5 cr. și totodată cu sigiliul folosit la pachet. Ca adresă poate servi: „Comitetului expoziției din Sebeșul-săsesc (Szászsebes)“.

Pe vasele cu beuturi, compoturi și c. l. se vor lipi fășii de hârtie, cu numirea și datele trebuitoare. Vasele de sticlă străvezie se potrivesc mai bine decât cele de sticlă întunecată, lut și c. l.

Volnici sînt exponenții a imbia spre vînzare, înșiși sau prin comitetul aranjator, vite, poame, vinuri și c. l. Probele expuse să fie futocmai la fel cu marfa de vîndut, cățătimea și prețul căreia se alătură pe un bilet sau tăbliță mărișoară.

Din vînzarea fructelor și altor obiecte din această grupă s'ar pute acoperi o parte din spesele împreunate cu aranjarea expozițiilor. Și fiindcă Reuniunea și așa va încheia cu pagubă, exponenții sînt rugați a dărui obiectele amintite Reuniunii. Cine nu, va face arătare, spre a 'i-se da înapoi.

Cât ține expoziția îndepărtarea vitelor și respective a obiectelor deja expuse e oprită. Deasemenea e oprită atingerea și gustarea fructelor și c. l.

Expoziția de poame se va deschide, reamintim, la 1 oră d. a. în 26 Octomvrie st. n. prin o vorbire despre culesul și întrebuințarea poamelor. Încheierea urmează Duminică d. a. la 30 Octomvrie deodată cu împărțirea premiilor în suma de 200 coroane și a diplomelor de recunoștință.

Expoziția de vite se va deschide la 9 ore a. m., în 30 Octomvrie st. n. Împărțirea premiilor în suma de 500 coroane urmează a se îndeplini în aceeași zi d. a., deasemenea prin o vorbire asupra vitelor bune de prăsilă.

La amîndouă expozițiile și mai ales cu prilejul deschiderii și încheierii, așa sperăm, va lua parte mulțime de economi, bătrani, și tineri, bărbați și femei, în frunte cu preoții, învățătorii și ceialalți cărturari, până și din comune foarte îndepărtate. Și unii și alții vor trage mari foloase și toți vor rămâne mulțumiți.

În sfîrșit rugăm pe toți exponenții să trimită vitele și respective fructele și celelalte obiecte cel mult pînă la sorocul arătat în programe, întîrzierile fiind împreunate cu neajunsuri fel și fel. De altcum vitele și obiectele trimise într'un tîrziu nici că pot afla primire în expoziție. Așadar' mai bine din vreme decât prea tîrziu.

Fie ca amîndouă expozițiile să isbutească îndeplin, în folosul și cinstea neamului nostru mult cercat.

Sibiu, 1/13 Octomvrie 1898.

Dem. Comșa m. p.,
presid. reuniunii.

Sfaturi economice.

Păstrarea pînei.

Se întemplă, că făcîndu-se pîne mai multă la casă, se prea uscă și se mucezește, pricinuind pagubă. Eată un mijloc sigur împotriva acestui rēu: Cum s'a scos pînea din cuptor să o băgăm într'un sac în care se mai află puțină făină, dar' astfel, ca părțile de deasupra pînei să fie lângă olaltă. După aceea legăm sacul la gură și îl acătăm într'un loc, ca să nu se atingă de nimica și unde să umble aerul. În chipul ăsta vom pute să ținem pînea și restimp de șese săptămîni fără d'a se usca, sau apoi d'a se mucezi. Înainte

de-a o începe o curățim cu o cărpă curată, o punem restimp d'o noapte, ca să stee în pivniță, să fie earăși moale.

Curățirea petelor de cerneală.

Petele de cerneală se pot înlătura de pe haine în următorul mod: când într'un vas ferbe apă curată, ținem pata de pe haină deasupra aborului. După aceea punem pe pată puțină zamă de lămăie și o presărăm cu praf de sare. La urmă pata se limpezește în apă și îndată cerneala ese din haină.

Din traista cu povețele.

— Răspunsuri. —

Abonentului A. I. în M. Fr. 1. Dacă lucrurile stau de fapt precum d-ta le descrii, mama trebuie să reclameze pentru copil spriginul legii. În astfel de casuri plîngerea se face la *tutorul orfanal al comitatului*, care în comitatele unde se administrează dreptatea, înfățișează persoanele respective și pune totul în mișcare pentru asigurarea părții, ce 'i-se cuvine copilului.

2. Folosind cineva locul altuia, e lucru natural, ca el să rebonifice prețul de folosință, conform împrejurărilor locale, pe timpul cât 'l-a folosit, ear' ajungînd treaba la judecată, pe deasupra și pedeapsă amăsurată faptei. Spre acest sfîrșit se cearcă aplanarea lucrurilor înaintea primăriei comunale, unde neputîndu-se face împăciuire afacerea ajunge înaintea judecătoriei cercuale. Dacă nici înaintea acesteia nu se poate aplană, trebuie luat un avocat.

3. Încât pentru destabilizarea celor 10 jugere întabulate pe nedrept prin o altă persoană, nu rămîne decât a se preda cauza unui avocat bun, care sigur va descurca lucrul; dar' că cu ce vor mai rămîne părțile litigante, e altă întrebare.

Abonentului I. A. în B. m. (nr. 9880).

Numai din câte ne spui, nu putem ști apriat boala nevastei d-tale; dar' că e o boală grea de plămîni, nu ne tadoim.

Pe lângă o grije bună însă mulți oameni cuprinși de această boală au ajuns la vîrstă înaintată. O hrană bună, aer curat, climă temperată (nici căldură, nici frig mare), ferire de răceli și catar (troahnă). Bune sînt și scaldele iodate și sulfurate; pe lângă aceste apoi linșitea sufletului și încrederea în ajutorul lui. Cei bogați călătoresc pe mare și merg de locuesc în orașele de pe marginea mării.

Dar' aveți datorință cei din casă a îngrijii, ca boala să nu se prindă și la alții. Ea se răspîndește mai mult prin scuipăturile și flegmele bolnavului, precum și prin stropiturile aruncate din gura bolnavului în aer, prin tusă, prin vorbire, prin strănutare și prin sărutare mai cu seamă a copiilor.

Nu e bine ca bolnavul să scuipe pe padimentul odăilor, dar' nici pe afară, ci totdeauna în o scuipătoare (olaltă) cel puțin cu apă în ea și nici-odată cu nēsip. Materia din scuipătoare se aruncă în privadă și ea se spală în apă ferbinte; asemenea să ferb și cărpele bolnavului, care trebuie să fie culcat deosebi, dacă se poate în altă odaie sau cel puțin în un pat anume pentru sine și cu haine deschilinite. Cu chipul acesta e mai bine și pentru bolnav și pentru cei din casă.

Durerea de cap.

Un singur mijloc contra durerii de cap, până acum încă nu s'a aflat, de oare-ce cauzele din cari vin durerile de cap încă sunt foarte deosebite. Un medic dela un spital din Londra a isbutit a împărți durerile de cap, și anume el zice: Dacă cineva simte o apăsare (greutate) deasupra pleoapelor și afară de aceasta mai are și amețeli și lipsă de apetit, cauza e, că stomacul nu e în ritadială și cel mai bun leac e, să rabde puțină foame.

Dacă durerea peste frunte e foarte grea și pare-că vrea să-l scuture frigurile, cauza e, că în trupul omului s'a încuibat vre-o boală și în cazul acesta mai bine e să se ceară sfatul medicului.

Durere de cap fără presemne de friguri și amețelă, înseamnă, că ceva în jurul splinei nu e în ordine. Dacă cineva se vaieță de dureri în partea dinapoi a capului, la ceafă, atunci e semn, că o să i-se împetrescă aripa splinei și cura cea mai bună e, să facă dese preumblări.

O durere înțepătoare în amândouă templele înseamnă lipsă de sânge, ear' o durere mare de cap la o parte numai, e semnul unei nervosități (boală de vine) în gradul suprem și se poate cura numai având liniște deplină și mai ales în întunec.

Dacă pe cineva îl doare creștetul, așa ca-și-când l'ar apăsa ceva, e cauza unei încordări a minții, muncă prea multă spirituală. Cura cea mai bună e: cruțare, aer curat și mâncări nutritive. Dacă însă durerea de cap vine numai când și când înțepând, atunci putem să știm, că vine din răceală. Aci ajută numai aceea, că capul să fie totdeauna cald și să facem cât de dese băi de abur, încât capul să asude.

Știri economice.

Casă de economii învățătorească. Dăm o știre interesantă pentru învățătorii noștri, care ne arată cum prin buna înțelegere se pot face lucrurile cele mai folositoare. „Patria” din Cernăuți scrie:

„Aflăm, că în cercul învățătorimei noastre se prepară ideea înființării unei case de economii speciale pentru trebuințele învățătorimei. Comitetul societății pedagogice române a însărcinat o comisiune cu studiarea afacerii și pregătirea unui proiect. Scopul băncii este deoparte să asigure membrilor sei împrumuturi ieftine la Raiffeisen, ear' de altă parte ca învățătorimea să-și chivernisească însași economiile, prin ce se va contribui foarte mult la independența statului învățătorească. Începerea casei de economii este planuită pe 1 Ianuarie 1899, când intră în vigoare legea despre îmbunătățirea salariilor învățătorești. Capitalul social se va compune prin acțiuni de 25, 50 și 100 fl., cari se vor solvi în decursul anului 1899 în cote lunare. Dorim succes complet inițiativei salutare a învățătorilor noștri.”

Nutremântul și carnea de porc. Un cultivator german, anume Hertel, a făcut probe interesante pentru a constata influența nutremântului asupra cărnei de porc.

Rezultatele la care a ajuns sînt următoarele, cari pot fi urmate:

Hertel a luat 8 porci, și împărțindu-i în 4 grupuri de pîrechii, le-a dat la fiecare

pentru a-i îngrășa, câte 6 kilograme de zăr și bucate deosebite.

Carnea, după junghierea porcilor, a fost gustată și apreciată la Berlin, ear' șuncile dela porcii hrăniți cu cucuruz întreceau pe celelalte în gust și dulceață. Printre celelalte șunci, cele mai bune au fost cele de la porcii cari au mâncat cartofi și țărțe. Mai puțin bune au fost șuncile porcilor hrăniți cu cartofi și făină de orz, ear' șuncile cele mai slabe au fost cele provenite dela porcii îngrășiți numai cu făină de orz.

Stațiune pentru invagonat vite.

Din partea ministrului de comerț se face cunoscut, că stațiunii *Iam*, din comit. Caraș-Severin, i-s'a dat drept a invagona (în-cărca) vite.

Boala de porci și de vite s'a ivit în măsură mai mare în mai multe comune din comitatul *Sabolciu*. Comunele au fost puse sub carantină, ca să se impedeze lățirea boalelor.

Hârtie de trestie. O societate engleză are planul să facă la Sulina (Dobrogea) o fabrică de hârtie, întrebînd ca materie primă mare cantitate de trestie dela gurile Dunărei, cari până acum aduceau puțin folos.

Teara-Noastră.

Descrierea Ardealului spre mează-noapte dela Murăș de **Silvesru Moldovan.** (Urmare și fine).

Încheiere.

Date statistice.

După-ce am cercetat piscurile și luncile, plaiurile și văile Munților-Apuseni și tot ce este de însemnătate în cuprinsul lor, creațiunile mărețe ale naturii și alcătuirile omenesti, să facem o revistă generală asupra acestor frumoși munți și a poporului, ce își are patria în estinsele lor hotare.

Munții-Apuseni sînt cea mare grupă de munți din partea de *apus* a Ardealului, cari pornesc din puternicii munți ai Bihariei, de pe la izvoarele Arieșului și se estind spre meazănoapte până la Scărișoara și Albac, spre meazăzi granița le-o marchează Găina și Vulcanul, ear' spre răsărit își resfiră ramurile pe văile Arieșului, Ampoiului și altor rîulețe mai mici până departe pe la Turda, Aiud și Alba-Iulia, în apropiere de Murăș. La marginea lor de meazăzi se estinde Zarandul, ear' spre meazănoapte stau în legătură cu munții de pe Someșul-Cald și Someșul-Rece, cari se rămuresc până pe la Calata și Gilău, înspre Someșul-Mic.

Culmile Munților-Apuseni nu ajung înălțimea piscurilor din munții hotarnici ai Ardealului, dar rivalizează cu aceștia în frumuseți și rarități naturale. Cu privire la estensiunea lor, în contrast cu ceialalți munți de pe la graniță, ei își resfiră ramurile până aproape de locurile centrale ale țerei.

Compoziția geologică e foarte variată și ne presintă o multime de formațiuni. Predealurile dinspre țeară sînt compuse din pături de formațiuni terțiare, în dosul lor prevalează calciul, dând regiunii un caracter carstic. Mai în sus pe ape e în prevalență gresia car-

patină, întreruptă în unele locuri de stânci de calciu. În ținutul minier dăm de înălțimi de trachyt și pături de schisturi cristaline, printre cari cele două Detunate represintă basaltul.

Regiunea munților de pe Someș e udată de cele două Someșuri gemene și de afluenții lor, ear' Munții-Apuseni sînt brăzdați cu deosebire de trei văi adânci, în partea de cătră-apus de Valea-Abrudului, ear' dealungul lor spre țeară de Arieș și Ampoiu. Aceste trei rîuri, dimpreună cu Murășul dela țeară, închid un teritor patru-unghiular, de formă neregulată, care e brăzdat și el între altele de Valea-Găzii și Valea-Geoagiului, ambele afluenți direcți ai Murășului. Munții-Apuseni aparțin în întregul lor regiunii de ape a acestui rîu maiestatic al nostru.

Pentru Români Munții-Apuseni sînt de foarte mare însemnătate. În trecutul Românilor ardeleni poporul din munți a jucat cel mai frumos și mai onorific rol, ilustrând paginile istoriei cu fapte vitejești și cu nume falnice de eroi, eșii din sînul seu.

Între stîncile acestor munți și în mijlocul codrilor seculari vieața română a fost staționară, ceea-ce se dovedește prin mai mulți termini minieri romani păstrați până azi, prin nume romane de localități, de rîuri și munți și prin unele forme arhaice ale limbei muntenilor.

Azi, ca și în trecut, Românii — sub numiri de Țopi, Moți, Băieși, Mocani etc. — formează majoritatea covârșitoare a locuitorilor. În cele mai multe părți nu se află decât Români și numai pe la poalele munților și prin localitățile miniere se găsesc și străini — Maghiari și Nemți — în număr disparent și în parte românisați.

Datele statistice asupra numărului locuitorilor ne atestă acest adevăr.

Politicește teritorul munților de pe Someș aparține comitatului *Cojocnei* (cu centrul Cluj) și cel al Munților-Apuseni comitatelor *Turda-Arieș* (cu centrul Turda) și *Alba-inferioară* (cu centrul Aiud).

Comitatului Cojocnei aparțin 8 comune din munții de pe Someș, 7 împărțite în cercul pretorial (subprefectura) al *Gilăului* și una (comuna Jurcuța) în al *Huedinului*.

Comitatele Turda-Arieș și Alba-inferioară au fiecare câte trei cercuri în munți. Cel dintău are cercurile *Câmpenilor*, *Ierii* și *Trăscăului*, ear' comitatul Alba-inferioară cercul *Aiudului*, *Ighiiului* și *Roșiei*. Tot acestui comitat aparține *Abrudul*, în munți singurul oraș cu magistrat.

Numărul populațiunii din aceste cercuri și în special al Românilor față de alte neamuri (Unguri și Germani) ni-l arată următoarea tabelă, compusă pe baza datelor statistice oficiale:

Comitatul	Cercul	Nr. com. nelor	Numărul populațiunii		
			În total	Români	Ne-români
Cojocnei	Gilăului	7	5993	5842	151
	Huedinului	1	931	920	11
Turda-Arieș	Câmpenilor	10	29081	28918	163
	Ierii	27	15675	12871	2804
	Trăscăului	18	15696	13330	2366
Alba-inf.	Aiudului	15	13510	13237	273
	Ighiiului	30	26800	24502	2298
	Roșiei	8	23361	21664	1697
	orașul Abrud	1	2993	1728	1265
Total		117	134040	123012	11028

„Călinarul Poporului“

În câteva zile va eși *Călinarul Poporului*, atât de iubit și plăcut poporului nostru. El va fi cel mai ieftin și cel mai frumos călindar dela noi. În estan „*eminentul călindar*“, cum l-a numit raportul „Asociațiunei“, va întrece prin bogăția materialului și prin mulțimea și frumusețea ilustrațiilor toți anii de mai înainte. *Călinarul Poporului* va eși împodobit cu 18 ilustrațiuni de interes românesc, porturi naționale din deosebite părți, portrete, vederi ș. a. Afară de un bogat material de cuprins literar, glume și de povește folositoare, călinarul va ave pe două coale de tipar mărunt, povestite toate întâmplările de peste an, sub cunoscutul titlu: *Răvașul nostru*.

Prețul călindarului e 20 cr. și 5 cr. porto, care se poate trimite deodată cu reînnoirea abonamentului la „*Foia Poporului*“ sau la „*Tribuna*“.

Atragem luarea aminte a cetitorilor nostri asupra acestui bun călindar.

Teara-Noastră.

Descrierea Zarandului și Munților-Apuseni.

Cu numărul de azi se sfârșește descrierea Zarandului și a frumoșilor Munți-Apuseni, începută în foaia noastră în anul trecut. Descrierea va eși în curând în volum deosebit, în extensiune de 19 coale și împodobită cu mai multe ilustrații frumoase din munți, vederi, porturi, monumente etc. și o schiță de mapă. Cartea va forma un volum frumos, instructiv pentru ori-cine, de oare-ce Munții-Apuseni în întregimea lor n'au fost descriși la noi până acuma. De aceea atragem luarea aminte asupra ei a preoților, învățătorilor și altor cărturari. Prețul cărții va fi 1 fl. și 5 cr. porto.

CRONICĂ.

O veste bună din Bihor. Din *Vășcău* ni-se scrie: Vășcăul de odinioară ear' o să fie în floare, căci cohurile părăsite (hamurile) băile multe de peatră de fer lăsate în uitare acum earăși s'au cumpărat prin o societate pestana, — luând și băile de marmoră de mai multe soiuri, la cari acum lucră de vr'o 2 luni — 70—80 oameni.

Acum se mai așteaptă sosirea la vr'o 100 lucrători sculptori.

Vă puteți închipui că poporul e vesel, văzând că li-se deschide vechiul isvor de venit, care de vr'o 25 ani a lipsit. Se vor face mașini (fireze) ca să taie marmora, va trebui cu timp 400—500 lucrători — fără de cărașie care va consta din 100—200 cară — făcute anume pentru greutatea marmorei; — până la un loc voesc a face tren.

Vasile Sala.

Despre a V-a ședință literară a Reuniunii sodalilor români din Sibiu ținută în una din serile trecute ni-se scriu următoarele: Harnica Reuniune a sodalilor nostri

lucră cu mult zel întru alimentarea simțului de asociere și a gustului de cetit între meseriașii nostri. Între altele la Reuniune se urmează cu multă râvnă așa zisele *ședințe literare*, de cari până acum s'au ținut 5. Pe aceasta din urmă deschizându-o președintele Reuniunii, dl *Victor Tordășianu*, salută pe membrii și pe doamnele intrunite într'un număr atât de frumos și li roagă să dea ascultare membrilor angajați pentru această seară și totodată premite, că d-nii *Nicolae Vêcă* și *Aron Popa*, ambii sodali pielari, se roagă a li-se permite să-și țină vorbirile despre breasla pielăritului în altă ședință. Aceste premise membrilor Reuniunii dl *Ioan Dobrota*, sodal păpuțar declamează cu mult sentiment și cu multă corectitate poezia „*La Sevastopol*“ de V. Alexandri, ear' după d-sa dl *Ioan Bobuș*, sodal păpuțar, dă cetire poveștii lui „*Moș-Sân-Petru*“, de pe timpul când împreună cu Domnul nostru Ișus Christos petreceau pe pământ, poveste ce a produs mult haz între ascultători. Restul ședinței a fost umplut cu cetirea unei bucăți din scrierile din prosă ale lui V. Alexandri prin dl *Ioan Bologna*, sodal păpuțar și prin cetirea poeziei „*Isvor de apă vie*“ de G. Coșbuc, prin dl *D. Axente*. Ședința proxima promite a fi una din cele mai interesante, de oare-ce pentru aceasta s'a angajat dl *G. Poponea*, zelosul notar al Reuniunii, cu o prelegere din *arta tipografiei*, dl *Ioan Pamfilie*, sodal păpuțar cu o cetire și dl *Mih. Simoneti*, sodal franzelar cu o declamațiune.

Numire. Din *Blaj* ni-se scrie: Dl *Alexandra Valea*, practicant la oficiul arhidieceșan din Blaj, este numit castelan și econom intern al curții metropolitane de acolo.

Necrolog. Primum următorul arunț funebral: Adânc întristați aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, amicilor și cunoscuților, că prea bunul nostru soț, moș, strămoș și socru *Ilie Bădila*, proprietar, care după îndelungate suferințe, fiind împărțat cu Sf. Taine, a adormit în Domnul, Vineri, în 2/14 Octomvrie a. c., la 7 ore seara, în al 68-lea an al etăței și 45 al fericitei sale căsătorii. Rămășițele pământesti ale scumpului defunct s'au așezat spre vecinica odihnă, Duminecă, în 4/16 Octomvrie a. c., la 2 ore p. m., în cimiterul din suburbiul Iosefin. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată! Sibiu, 3/15 Octomvrie 1898. Maria Bădilă, ca soție. Elena Bădilă măritată Arpășan, Paraschiva Bădilă măritată Pop, Petru Bădilă, proprietar ca fii. George Arpășan, proprietar, Traian Pop, funcționar, ca gineri. Elena cu soțul I. Maștei, compt., Maria, Lucreția, Lucreția, Mircea, Ilie, ca nepoți. Ana Badiu măritată Bădilă, ca noră. Ioan Iordan, cu soția Elena, Elena Iordan cu soțul Iacovetz, ca cumnați și cumnate, Ioan Maștei, George Maștei, ca strănepoți.

Representant al comisiunii economice comitatense la expozițiile de vite și de poame, ce „*Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu*“ aranjează în zilele din 26—30 Octomvrie n. c. în orașul Sebeșul-săsesc, a fost numit prin dl vicecomite al comitatului nostru, dl *Otto Conrad*, primarul din Sebeșul-săsesc.

Bune pilde. În *Arad* earăși e o crisă financiară. De astă-dată nu sînt în perzare banii orfanilor, nici ai statului, ci banii — privaților. „*Aradi polgári takarék-pénztár*“ e în bancrot. Bancrotul a urmat în

urma chiverniselei cumiți a conducătorilor, cari s'au apucat să cumpere pământuri și să facă politică de colonizare pe banii băncei. Mai mult a contribuit la cădere creditul personal al directorului și președintelui, cari aveau dreptul a ridica câte 80—100.000 fl. fără garanță. Directorul băncei a fost Jidanul kossuthist Dr. Pless. — Bune pilde!

O școală cu 40.000 fl Comitetul parochial gr.-or. românu din *Elisabetinul-Timișoarei* în ședința sa dela 9 Oct. n. a hotărît zidirea unei școli noue, cu un preliminar de 40.000 fl. Dorim să putem scrie multe știri de acestea.

Monument fundatorului Gherlei. Armenii din Gherla fac colecte pentru ridicarea unui monument episcopului *Oxendiu Verzerescul*, sub cărui conducere au venit la noi înainte cu două sute de ani. Armenii o fac aceasta preșimțind, că în curând vor peri cu totul ca națiune, și astfel să rămână totuși ceva urmă că și ei au fost oare-când. În apărul ce-l publică se zice: „*Va veni timpul, când Armenii nu vor trai decât în amintirea singuraticilor și în istorie. Și în adevăr e înălțător cugetul, că pe când țărina noastră va fi suflată de vânt, un monument rece va povesti generațiilor viitoare, că în țeara aceasta au fost odată și Armenii*“.

Barăși gendarmii. La tirgul de țeară din *Lepsény*, câțiva socialiști beți înseamnă o păruială. Gendarmii întrevin și de oare-ce oamenii cei beți nu pot fi capacitați cu una cu două, aflară de mai bine să tragă un foc. Un socialist a căzut la moment, dar' glonțul eșind din trupul lui, s'a înfipt în o biată copilă, ce era în apropiere, omorându-o la moment. O jertfă vinovată sau nevinovată mai mult sau mai puțin — nu mult înseamnă în o țeară gendarmerească!

Care dă mai mult? O discuție scârboasă s'a iscat între patrioți asupra întrebării că cine a dat mai mult la colecta pentru ridicarea unei staue Împărătesei-Regine *Elisabeta*, — *Maghiarii*, ori *Jidani*? Discuția a început-o „*Egyetértés*“ susținând că *Jidani* au dat mai mult decât *Maghiarii*. La aceasta vine „*A'kotmány*“ și-l combate, zicând că sumele date din partea institutelor de bani nu pot fi luate ca bani jidovești, fiind acestia strinși dela datorașii creștini apoi că pe când între archierei figurează unii cu dăruiți câte de 5000, 2000 și 1000 fl. ministrul-president și soții sei au dat numai câte 300 fl. etc.

Ce tablou scârboș! Nici memoria „*angerului păzitor*“ a lor nu o pot scuti de asemenea profanări.

Hoții domnești. Advocatul din *Raab* *Horvárh Lajos*, s'a împușcat, după-ce păpase 80.000 fl. din banii orfanilor și văduvelor, cu chivernisirea cărora era încredințat.

Episcopul Majláth — în temniță. Măreția creștinismului se manifestă mai ales în actele de caritate pentru cei umiliți și nenorociți. Episcopul *Majláth* a dat o frumoasă dovadă despre aceasta, când mai zilele trecute a cercetat pe întemnițații dela *Aiud*. E primul cas, când un archiereu se coboară în umezeala infectă a temniței, să spună un cuvânt de mângâiere și să asculte spovedania arestanților.

La temniță. Dl Aurel Trif, redactor la „Tribuna Poporului“ a primit deja înștiințarea dela Curie, că cererea sa pentru cassarea sentinței edusă de tribunal — a fost respinsă.

— Tot Curia a respins recursul redactorului dela „Narodni Noviny“ Ambrosiu Pietor, osândit pentru agitație la opt luni temniță de stat și 600 fl. amendă.

Tot așa mai departe....

*

Dar școlariilor. Dumineca trecută o frumoasă sărbătoare a avut loc în școala gr-cat. din Sibiu. S'au împărțit cărți și recuizite școlariilor. Sărbătoarea a decurs sub conducerea dlui protopop I. V. Russu, care a rostit o cuvântare potrivită. Copiii au cântat apoi o cântare bisericească, ear' dl Iuliu Bardossy, inspector școl. pens. a împărțit fiecărui elev ce 'i-se cuvenia. Fetițele primiau într'o frumoasă corfiță, recuizite, tăblițe, cârticică de rugăciuni, cărți de cetit etc. Băieții pe lângă cărți și recuizite primiau o tașcă pentru cărți. Toate aceste se datorcsc „Reuniunii de ajutorare“ condusă de dl Bardossy. Dinsul a făgăduit și 4 premii de câte un florin pentru cei mai harnici elevi.

*

Șef de gară „patriotic“. Până unde m' rge obrăznicia așa numiților „mici tirani“ se povestește și cazul întâmplat zilele acestea la gara din Mercurea (romit. Sibiiului). Un econom român de acolo a cerut la cassă bilet pentru Canța, la ce șeful (fiind gara mică, șeful este și casar) injurându-l cu cuvinte murdare, — care azi și din gura unui surrogiu (cociș!) numai rar se pot auzi — și lovindu-l cu ștampila oficioasă peste degete, deși de repetite-ori 'l-a provocat, 'i-a denegat atât edarea biletului cât și cartea de plânsoare, strigând: „nu știu rumunyește, nu dau“, prin ce chiar a dovedit că înțelege, ba vorbește românește.

Casuri de aceste se întâmplă adese-ori la noi, făcând de cari sfātuim pe călătorii neîncredințați, ca în asemenea împrejurări, îngrijindu-se mai înainte de martori, să noteze cazul în cartea de plânsoare la întâia stațiune, unde se dau jos; căci la din contră prea creșterea coarnele istoriei de oameni, cari în loc să 'și împlinească datoria de oficianți, se arată de mari matadori ai msghiarisării cu ori-ce preț.

*

„Emke“ în Palestina. În drumul spre Palestina împăratul Germaniei trebuia să 'și iee ceva de veselie. L-a luat deci pe Emke. Nu e vorbă de societatea de maghiarisare din Cluj, căci aceasta nu poate fi luată așa ușor ca tovarăș de drum — ci de un anumit grenadir Emke, cel mai zdravău floriș din toată oștirea nemțească, având o înălțime de 2.08 metri și o greutate de 236 funți. Pe lângă aceste calități deosebite, zdravănelul grenadir se mai chimă și Ehmke. Ear' Emke e un nume atât de frumos, încât împăratul nu putea să se despartă de el nici în țeri străine.

*

Episcopul Paul Zelenka a fost trimis din partea comunității evanghelice ungarești, ca reprezentant la festivitățile inaugurării bisericii protestante din Ierusalim.

*

Un răn-ășag prost. Ciobanul Mitea Lucan din comuna Cidănești (România) era un bețiv ordinar. Zilele trecute s'a rămasit la cârcima din sat, că va bea o litră de spirt. Ciobanul a beut ce e drept spirtul, dar' cuprins de convulsii grozave, a rămas mort pe loc. Eată ce face beția.

*

Zdrobit de tren. O mare nenorocire s'a întâmplat în gara Iași. Marți, la 5 ore și 15 m. p. m. intră în stație un tren de marfă ce venia dela Vaslui. Într'un vagon se afla și dl Duschek, grădinar dela Ciurea, aparținând direcției căilor ferate. În dreptul stației Duschek sări din vagon, cu scopul de a părăsi trenul cu câțiva pași înainte de peron, astfel cum obiceiul se face întotdeauna. În acest moment însă intră în gară trenul dela Urgheni. Nenorocitul grădinar era perdut. Se pare că văzuse pericolul ce-l amenința și voia să se deie îndărăt, dar' era deja prea târziu. Coșul trenului îl trânti jos și trecu peste dînsul. Lumea se apropiase și se retrăgea îngrozită de ceea-ce vedea înaintea sa. Un lac de sânge, în mijlocul cărui zăcea trunchiul nenorocitului, despărțit de trup, capul era strivit. Nenorocitul, în acest moment, își dete sufletul. El lăsă în urma sa o soție, care nici nu știa încă de nenorocirea ce a lovit-o, căci se afla la Viena, cu trei copilași mici ai sei.

*

Cum vine norocul. Când cineva își cumpără losuri, mereu gândește: „Doamne de-aș ave și eu noroc!“ Si nici nu știi când o să vină norocul, căci norocul vine totdeauna fără veste. Așa și un chelner din Agram, tocmai când era mai necăjit se pomeneste că-l nimerește norocul. Stăpânul birtului îi dase drumul. În momentul acesta primește o telegramă, în care 'i-se face cunoscut că a câștigat 90.000 fl. la loterie. Chelnerul zimbi, și așezându-se la o masă porunci cu mulțumire: — Un pahar de bere!

*

Înmormântarea reginei Danemarcei. Sâmbătă a fost înmormântată în Roekild regina Danemarcei, Luisa. La înmormântare a luat parte regele Christian, regele George al Greciei, moștenitorul de tron Waldemar, Țarul Nicolae, principele de Cumberland, prințul de York și de Cambridge etc.

*

Îngropat de viu. Băiatul Țonea Gotovan, din comuna Dăilești, în România, săpând la o groapă de pământ, unul din maluri s'a surupat peste dînsul. Pământul care a acoperit pe nenorocitul era așa de mare, încât, abia după o muncă de o jumătate de oră locuitorii din comună au reușit să-l deie la o parte dar' de sub el au scos trupul băiatului de tot zdrobit.

*

Sultanul turcesc, care primește acum ca oaspe pe împăratul Germaniei, e cel mai avut om din Europa. Venitele lui ca Sultan se urcă la 11 milioane, ear' averea privată îl aduce cel puțin 5 milioane florini. Dar' ce folos de avere, dacă nu o poți folosi în tihnă! Bietul Sultan o duce tot într'o frică și nu știe de unde are să 'i vie sfârșitul. În palatul lui nimenea nu știe unde va petrece Sultanul ziua sau noaptea următoare. Toate le sevrșește în cea mai mare taină. Are cel puțin cincizeci de odăi de dormit, dar' nimenea nu știe în care doarme. Chiliile sînt provăzute cu uși de fer, cu incuitori secrete, și păreții sînt plini de uși ascunzătoare secrete. Astfel doarme puternicul Sultan al marelui imperiu turcesc.

*

Nou cor de plugari. Aflăm cu bucurie, că în comuna Cut s'a înființat un cor al plugarilor în 4 voci, sub conducerea învățătorului de acolo, dl Vasile V. Popu.

*

De remarcat e pentru toți participanții loteriei de clasă, ca să ajungă la timp în posesiunea listei de tragere și a losurilor ce trebuiesc reînnoite. Colectura principală

Lukács Vilmos Budapesta (Sas utcza 1.), care e vestită dela existența loteriei de clasă corespunde pe deplin pretențiilor jucătorilor, și din acest motiv, precum și pentru discrețiune și întrebuințarea acestei firme la solviri de câștiguri cât mai înalte, recomandăm cu căldură cumpărarea dela această firmă a losurilor dela loteria de clasă.

Conchemare

la adunarea de toamnă a învățătorilor gr-cat. din despărțământul „M.-Uioara“ ca membri ordinari ai reuniunii învăț. din archidieceasa de Alba-Iulia și Făgăraș; care conform deciziei adunării de primăvară — se va ține la 7 Nov. st. n. a. c. (la Sf. Dumitru), în școala gr-cat. din Spalnaca, și la care, pe lângă membrii ordinari, sînt invitați și alți binevoitori și spriginitori ai învățământului poporal.

Programa:

1. Participarea în corpore la serviciul divin, la 8 ore a. m.
2. Deschiderea adunării prin președinte.
3. Citirea procesului verbal din adunarea precedentă.
4. Bucata de citire „Fiica bravă“ — prelegere practică ținută cu elevii din Spalnaca, de Teodor Trombițașiu, inv. în Grind. —
5. Citirea disertațiunii „Școala de repetire“ de Ioan Deva, învăț. în Turdașul-român.
6. Critică asupra elaboratelor de sub punctul 4 și 5.
7. Exmiterea unei comisii pentru constatarea membrilor prezenți, înscrierea de membri noi ordinari eventual și ajutători.
8. Raportul comisiei exmise.
9. Incasarea taxelor dela membri ordinari vechi și noi, eventual și dela cei ajutători prin cassarul actual, precum și raportul aceluia.
10. Eventuale propuneri.
11. Designarea persoanei disertante, precum și a celei care să țină prelegere practică în adunarea viitoare.
12. Defigerea locului și timpului pentru adunarea de primăvară.
13. Alegerea unei comisii pentru verificarea procesului verbal.
14. Închiderea adunării prin președinte. Grind, la 13 Octomvrie 1898.

Teodor Trombițașiu, Ioan Deva.
președintele desp. M.-Uioara, notar.

R Î S.

Țiganul și corabia.

— Mei Țigane? —
— Haud, cucoane!
— Ai văzut tu corabie? —
— Ba am și mâncat, cucoane!
— Mei d'apoi corabia se mănâncă?...
Ce ești tu prost?!
— Hauleu, ba bine zici, că se bea cucoane... uitasem!
— Ei bine, dacă se bea, cum era?
— Hapoi nu știu, că tata 'mi-a spus!

POSTA REDACȚIEI.

A. L. comerc. în G. Hodac. Cartea o afli la Ráth Mor, librar în Budapesta. (Gizella-tér nr. 1).
O. D. în Feldru. O afli la librăria Ciurcu în Brașov.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Balteș.
Proprietar: Pentru „Tipografia“ societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Călin্দարul săptămânei.

Zilele	Călin্দարul vechiu	Călin্দ. nou	Soarele	
	Dum. a 20-a d. Ros., gl. 3, sft. 9.	răs.	ap.	
Dum.	11 Apost. Filip	23 Ioan Capis.	6 52	5 8
Luni	12 Micii Prov. și Tarach	24 Rafail Arch	6 54	5 6
Marti	13 Micii Carp și Pavel	25 Chrisant	6 56	5 4
Merc.	14 (+) Cuv. Paraschiva	26 Amand	6 58	5 2
Joi	15 Muc. Lucian	27 Sabina	6 60	5 0
Vineri	16 Muc. Login	28 Sim. și Iuda	7 2	4 58
Sâmb.	17 Păr. Osie	29 Narcis	7 4	4 56

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

- Luni, 12 Octomvrie:** Bruiu.
- Marti, 13 Octomvrie:** Șinca-veche.
- Marti, 13 și Mercuri, 14 Octomvrie:** Hadad.
- Mercuri, 14 Octomvrie:** Buza, Dobra, Grădiște, Poiana-sărată, Săsciori.
- Joi, 15 Octomvrie:** Oclandul-Homorodului.
- Mercuri, 14 până Vineri, 15 Octomvrie:** Erdő-Sân-Georgiu, Gherla.
- Vineri, 16 Octomvrie:** Bercaș, Chezdi-Oșorheiu, Iacășdorf (comit. Târnava-mare), Mănărade, Petriș (comit. B-Năsăud), Laslea.
- Sâmbătă, 17 Octomvrie:** Rødna-veche.
- Duminică, 18 Octomvrie:** Borgo-Prund, Deva, Kékes.

„TIPOGRAFIA“, SOCIETATE PE ACȚIUNI, SIBIIU.

Scrierile eminentului și simpaticului poet și prosator

Al. Vlăhuță,

se află de vânzare pe lângă prețurile originale și anume:

- „Iubire“, *poesie* (1888—1895), editura Carol Müller 1896 fl. 1.50
 - „Dan“, *roman*, editura librăriei E. Graeve & Comp. 1894 (1 vol.) fl. 1.75
 - „Dan“, *roman*, Biblioteca pentru toți, 4 nri. editura Carol Müller 1896, 2 volume à 32 cr. 64 cr.
 - „Din goana vieții“, ediția III. (1895). fl. 1.75.
 - „Din goana vieții“, (Biblioteca pentru toți, 3 nri), edit. C. Müller 48 cr.
 - „Icoane sterse“, *nuvele*, (Biblioteca pentru toți), edit. C. Müller 16 cr.
 - „Un an de luptă“, ed. C. Müller, 1895 fl. 1.25
- Cel mai nou volum de nuvele:**
- „În vîltoare“, *nuvele*, editura Miloșescu 1896 fl. 1.—

Comandele se se adreseze:

„Tipografia“, societate pe acțiuni, Sibiu.

PUBLICAȚIUNE.

Prin aceasta se aduce la cunoștința publică, că după-**ce în minister r. ung. de finanțe** prin organele sale de controlă a îndeplinit revisiunea losurilor de clasa I. a loteriei de cl. III. reg. ung. privilegiate, losurile s’au predat colecturilor principale pentru vânzarea mai departe.

Planul de sortare aprobat de înaltul **minister reg. de finanțe** prin aceasta se publică.

Planul loteriei de clasa III. reg. ung. priv.

100.000 losuri, 50.000 câștiguri.

CLASA I. Depunere 12 cor. Tragerea în 17 și 18 Nov. 1898.		CLASA II. Depunere 20 cor. Tragerea în 14 și 15 Dec. 1898.		CLASA III. Depunere 32 cor. Tragerea în 10, 11 și 12 Ian. 1898.		CLASA VI. Depunere 24 cor. Tragerea în 15 Martie până 12 Aprilie 1899.																																														
Câștiguri	Coroane	Câștiguri	Coroane	Câștiguri	Coroane	<p>Cel mai mare câștig în cas de noroc</p> <p>Coroane</p> <p>1,000.000</p> <p>(Un milion)</p> <table border="1"> <tr><td>1 Premiu</td><td>60000</td><td>60000</td></tr> <tr><td>1 Câștig</td><td>40000</td><td>40000</td></tr> <tr><td>1 à</td><td>20000</td><td>20000</td></tr> <tr><td>1 à</td><td>10000</td><td>10000</td></tr> <tr><td>1 à</td><td>6000</td><td>6000</td></tr> <tr><td>1 à</td><td>4000</td><td>4000</td></tr> <tr><td>2 à</td><td>3000</td><td>6000</td></tr> <tr><td>3 à</td><td>6000</td><td>6000</td></tr> <tr><td>20 à</td><td>1000</td><td>20000</td></tr> <tr><td>50 à</td><td>500</td><td>25000</td></tr> <tr><td>400 à</td><td>200</td><td>80000</td></tr> <tr><td>720 à</td><td>100</td><td>72000</td></tr> <tr><td>1000 à</td><td>50</td><td>50000</td></tr> <tr><td>27800 à</td><td>200</td><td>556000</td></tr> <tr><td>30000 câștig și premiu</td><td></td><td>cor. 955000</td></tr> </table>		1 Premiu	60000	60000	1 Câștig	40000	40000	1 à	20000	20000	1 à	10000	10000	1 à	6000	6000	1 à	4000	4000	2 à	3000	6000	3 à	6000	6000	20 à	1000	20000	50 à	500	25000	400 à	200	80000	720 à	100	72000	1000 à	50	50000	27800 à	200	556000	30000 câștig și premiu		cor. 955000
1 Premiu	60000	60000																																																		
1 Câștig	40000	40000																																																		
1 à	20000	20000																																																		
1 à	10000	10000																																																		
1 à	6000	6000																																																		
1 à	4000	4000																																																		
2 à	3000	6000																																																		
3 à	6000	6000																																																		
20 à	1000	20000																																																		
50 à	500	25000																																																		
400 à	200	80000																																																		
720 à	100	72000																																																		
1000 à	50	50000																																																		
27800 à	200	556000																																																		
30000 câștig și premiu		cor. 955000																																																		
1 à	60000	1 à	70000	1 à	80000																																															
1 à	20000	1 à	25000	1 à	30000																																															
1 à	10000	1 à	10000	1 à	20000																																															
1 à	5000	1 à	5000	1 à	15000																																															
3 à 2000	6000	3 à 3000	9000	3 à 10000	30000																																															
5 à 1000	5000	5 à 2000	10000	5 à 5000	25000																																															
8 à 500	4000	8 à 1000	8000	8 à 2000	16000																																															
30 à 300	9000	20 à 500	10000	10 à 1000	10000																																															
50 à 100	5000	60 à 300	18000	70 à 500	35000																																															
2900 à 40	116000	3900 à 80	312000	4900 à 130	637000																																															
3000 câșt. cor.	240000	4000 câșt. cor.	477000	5000 câșt. cor.	898000																																															
CLASA IV. Depunere 40 cor. Tragerea în 31 Ianuarie și 1 Februarie 1899.		CLASA V. Depunere 32 cor. Tragerea în 22 și 23 Februarie 1899.																																																		
Câștiguri	Coroane	Câștiguri	Coroane																																																	
1 à	90000	1 à	100000																																																	
1 à	30000	1 à	30000																																																	
1 à	20000	1 à	20000																																																	
1 à	15000	1 à	15000																																																	
3 à 10000	30000	3 à 10000	30000																																																	
5 à 5000	25000	5 à 5000	25000																																																	
8 à 2000	16000	8 à 2000	16000																																																	
10 à 1000	10000	10 à 1000	10000																																																	
70 à 500	35000	70 à 500	35000																																																	
3900 à 170	663000	3900 à 200	780000																																																	
4000 câșt. cor.	934000	4000 câșt. cor.	1061000																																																	

Pentru tragerea cl. I. care se va întempla publică în 17 și 18 Nov. anul curent în prezența **autorității de controlă reg. ung.** și a unui notar regesc în salele redutei, se pot căpeta losuri la toate colecturile loteriei de clasă reg. ung. priv. Budapesta, 23 Octomvrie 1898.

Direcțiunea lot. de clasă, reg. ung. priv.
Lónyay. Hazay.

La librăria „Tipografiei“, soc. pe acțiuni
în Sibiu se vînd:

Operele preotului Kneipp:

Sfaturi

asupra

sănătății copiilor sau îngrijirile

ce trebuie date copiilor bolnavi și sănătoși.

Prețul 1 fl. v. a.

Precum și

CURA DE APĂ.

Cum trebuie să trăiți.

Testamentul meu și Conferențe publice.

Prețul 1 fl. 50 cr.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Însoțirile de credit

împreună cu

însoțiri de consum, de vânzare, de vile, de lăptărit etc. și instrucțiunile trebuincioase.

Îndreptare practică

pentru

înființarea și conducerea de astfel de însoțiri

de

F. W. RAIFFEISEN.

Edițiunea a V-a.

Traducere autorizată de

Dr. Aurel Brote,

directorul băncii gen. de asigurare m. „Transilvania“

EDITURA

„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiiului“
(280 pagini mari).

Cartea costă 80 cr. (cu porto postal 90 cr.
recomandată 1 fl.) și se poate cumpăra dela

„Tipografia“,

soc. pe acțiuni în Sibiu.

„ARIEȘANA“,

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII,

înființată de 11 ani

în Turda (Torda), comitatul Turda-Arieș (Aranyostorda).

1. Primește depuneri spre fructificare, atât dela particulari, cât și dela corporațiuni cu 6%, dacă banii depuși nu se scot în timp de un an, sau în timp și mai îndelungat, solvind în cazul acesta institutul și darea erarială după depuneri. Pentru depunerile făcute pe timp mai scurt sau nedeterminat încă se dau 6%, dar' darea erarială are să o solvească deponentul.

Depuneri până la suma de 100 fl. se pot ridica ori-când. Sume mai mari sînt de a se însinua spre abdicere prealabil și anumit, sume: dela 100 până la 500 fl. cu 15 zile, dela 500 până la 1000 fl. cu 30 zile, și dela 1000 până la 2000 fl. cu 45 zile înainte. Permițînd starea cassei, depunerile se răsplătesc îndată și fără abdicere. Depuneri și ridicări se pot face și prin postă și se resoală cu reîntoarcerea ei.

2. Acoardă credit pe lângă cambil și obligațiuni cu caventi.

3. Dă împrumuturi pe lângă siguranță hipotecară și pe efecte.

4. Acoardă credite fixe pe lângă intabulare pe realități și case.

5. Și cumpără spre scopul plasării efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

Turda, în 21 Aprilie 1898.

[1019] 50—60

În numele direcțiunei:

Iuliu Bardosy, președinte.

Ioan Mesaroș, vicepreședinte.

La Librăria „Tipografiei“, soc. pe acțiuni în Sibiu,
se află de vânzare

următoarele publicațiuni

ale Societății

„Inocențiu Micu Clain“

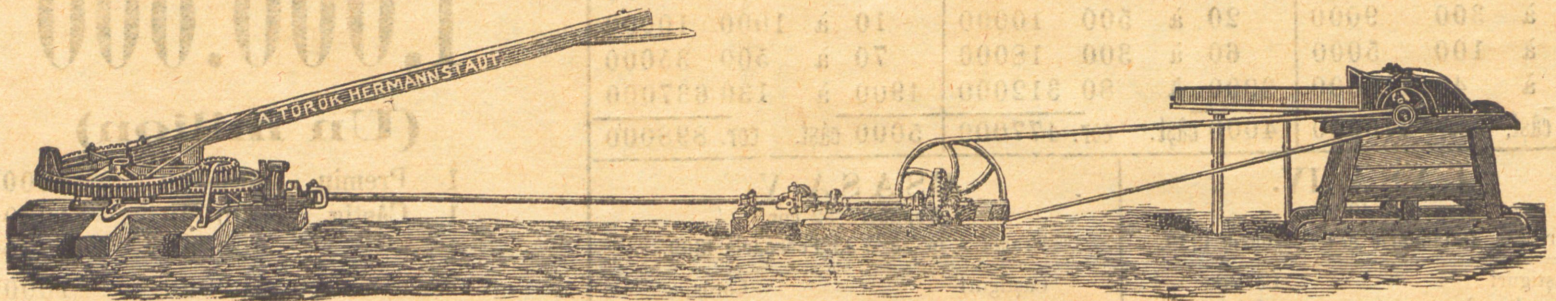
a teologilor din Blaj

1. „Epistole către un preot tînăr“ de Aloisiu Melcher.
Partea I. și II. 2 volume mari cu prețul redus de 1 fl. 50 cr.
2. „Pregătire la moarte“, adică considerațiuni asupra maximelor eterne folositoare tuturor spre meditare și preoților spre a predica, de Alfons M. Liguori, 1 volum de 440 pag. — fl. 80 cr.
3. „Duh muscălesc“, narațiuni de Bolanden (45 pag.) . . . — fl. 10 cr.

— Se recomandă mai ales preoților. —

Întemeiat la 1857.

Întemeiat la 1857.

Andrei Török,

fabrică de mașini agricole în Sibiu, Jungenwaldstrasse nr. 1,
(Poarta Cisnădiei),

recomandă p. t. publicului marele seu magazin de tot felul de mașini agricole, anumit:

Mașini de trierat purtate cu mîna și de cai, cel mai nou sistem, mașini de trierat și curățit (ales) purtate de cai, vapori sau motori, mașini de ales grînul în 4 mărimi deosebite, triere, în 10 mărimi și calități, teasuri pentru oleiu și mașini pentru tescuit sēmēnța de oleiu, stropitori contra peronosporiei sistem Vermorel, ieftine și de un fabricat excelent, diferite feluri de pluguri, mașini de sēmēnat, de sfărmit cucuruzul etc.

Representanța renumitelor fabrici de motori cu benzin și petroleu, precum coase „garanție“.

Noutate: Mori patent „Simplex“ și „Original“, purtate de cai ori motori. Aceste mori macină sau răjnesc (urluesc) grîn, orz și cucuruz în diferite finețe, după plac. Cea mai bună și mai ieftină moară a timpului.

Să se ceară liste de prețuri, cari se trimit gratis și franco.

Prețuri ieftine, culante condițiuni de plătire.

[707] 17—22

Reparaturi de mașini se primesc și se execută prompt și ieftin sub garanție.